

Dubbel boekhouden voor lokale besturen in vraag?

Het gemeentedecreet bepaalt in artikel 164 dat elke gemeente een voor de aard en de omvang van haar activiteiten passende boekhouding moet voeren, volgens de methode van het dubbel boekhouden. Deze bepaling is ook opgenomen in het provincie- en OCMW-decreet.

Ondanks deze drie decretale bepalingen blijft er discussie bestaan over de vraag of de lokale besturen effectief met een dubbele boekhouding zullen werken. Tijdens de bespreking van het decreet tot wijziging van het gemeentedecreet in de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden werd er immers een amendement ingediend op het artikel 164 door vijf leden van de meerderheid: Else De Wachter (sp.a), Marnic De Meulemeester (Open Vld), Jan Verfaillie (CD&V), Dirk De Cock (onafhankelijke), Laurence Libert (Open Vld) en Tom Dehaene (CD&V). Ze stelden voor om de woorden "volgens de methode van het dubbel boekhouden" te schrappen met als verantwoording dat "het geen evidentie is dat de boekhouding van de gemeente een dubbele boekhouding moet zijn en er eerst moet onderzocht worden of er niet kan worden gewerkt met de veel eenvoudigere kasboekhouding". Uiteindelijk werd dit amendement in de commissie ingetrokken, maar daarmee is de discussie rond het nieuwe boekhoudsysteem nog niet van de baan.

Voor een deel is het standpunt van de commissieleden te begrijpen. De invoering van de Nieuwe Gemeenteboekhouding (NGB) en van de Nieuwe OCMW-boekhouding (NOB) waren voornamelijk een technische aangelegenheid die veel inspanningen van de lokale besturen hebben gevergd. Bovendien bieden ze aan de beleidsmensen weinig toegevoegde beleidsinformatie. De officiële rapporten (meerjarenplan, begroting/budget en jaarrekening) zijn immers technisch en weinig toegankelijk voor niet-gespecialiseerde mandatarissen.

Eric De Keyzer, schepen en OCMW-voorzitter Sint-Gillis-Waas:

"Ik weet ook dat een enquête in de OCMW's enkele jaren terug de zwakte van het systeem aangaf. Logisch natuurlijk als je reeds na enkele jaren invoering, met de kinderziekten en het gebrek aan ervaring binnen de financiële diensten, een objectief beeld wil ophangen. Ik ben er zeker van dat zo'n enquête vandaag binnen de OCMW's de gedegenheid perfect zou weergeven. De argumenten tegen een hervorming wegen mij te licht, tenzij doorzichtigheid als een nadeel zou beschouwd worden.

De omschakeling kost geld, inderdaad, maar als gemeenten en OCMW's mekaar willen helpen is het vanzelfsprekend dat heel wat hinderpalen in onderling overleg kunnen opgeheven worden. De knowhow van OCMW's zou de samenwerking met de gemeenteadministratie kunnen vergemakkelijken. Samenwerking tussen de twee financiële diensten wordt binnen het nieuwe decreet zelfs een wenselijkheid."

Het boekhoudsysteem voor lokale besturen in vraag?

Toch mag men het kind niet met het badwater weggooien. Het is niet omdat de officiële rapporten niet goed zijn, dat de fundamente van het registratiesysteem slecht zijn. Voor men kiest voor een bepaald registratiesysteem moet men daarom eerst definiëren welke gegevens er allemaal moeten geregistreerd worden. Daarvoor is het noodzakelijk dat men de informatiebehoefte inventariseert, niet alleen van de lokale beleidsmensen, maar van alle actoren. In dit kader moet er zeker rekening gehouden worden met de (inter)nationale verplichtingen. In functie van de informatiebehoefte kan dan het meest aangewezen registratiesysteem worden gekozen.

Om de keuze voor een bepaald registratiesysteem duidelijk te kunnen stellen, is het evenwel aangewezen dat er duidelijkheid is over de terminologie. Bedoelen we wel allemaal hetzelfde met bepaalde termen? Er moet ook nagegaan worden wat de internationale standaarden en tendensen zijn in de vernieuwing van accountingsystemen in de publieke sector. Op basis daarvan kunnen dan de krachtlijnen voor een nieuw financieel instrumentarium voor de lokale besturen worden afgeleid.

Wat wordt er bedoeld met boekhouding?

Voor de registratie van financiële gegevens worden heel wat termen door elkaar gebruikt en dikwijls op een foutieve wijze. Het is daarom aangewezen om deze woorden te verduidelijken zodat iedereen er hetzelfde onder verstaat.

Definitie van 'boekhouden' en 'boekhouding'

Boekhouden gaat op een systematische wijze de kwantitatieve aspecten van de activiteiten van een organisatie registreren, ordenen, samenvatten en rapporteren.

- Kwantitatieve aspecten kunnen zowel financiële als niet-financiële gegevens zijn. Financiële gegevens worden uitgedrukt in termen van een gegeven waardestandaard, namelijk het geld. Productiehoeveelheden, aantal verkochte producten of aantal gekochte goederen zijn voorbeelden van niet-financiële gegevens.
- Registreren staat in functie van het rapporteren. Het is maar mogelijk om gegevens te rapporteren die voordien zijn geregistreerd.
- Rapporteren: de rode draad doorheen de geschiedenis van het boekhouden is dat het de behoeften van de gebruikers dient. De rapportering moet bijgevolg een antwoord bieden op hun informatiebehoefte. De mate waarin een rapportering hieraan voldoet bepaalt de kwaliteit ervan.

Vertrekkende van bovenstaande definitie kan de boekhouding vandaag omschreven worden als: het technische apparaat waarin de registratie gebeurt. De boekhouding is met andere woorden een registratiesysteem waaruit een rapportering voortvloeit.

Een boekhoudsysteem kan men vanuit verschillende dimensies bekijken: de registratietechniek, de inhoud van de registraties en het autorisatieaspect. In elk van deze invalshoeken kunnen er keuzes gemaakt worden, elk met hun voor- en hun nadelen. De verschillende elementen samen bepalen de uiteindelijk gevoerde boekhouding.

Indeling volgens de registratietechniek

- Enkelvoudig boekhouden is een registratietechniek waarbij van een transactie telkens slechts één gevolg geregistreerd wordt.
- Dubbel boekhouden is een registratietechniek waarbij alle financiële gevolgen van een transactie gelijktijdig

geregistreerd worden. De techniek van dubbel boekhouden heeft het voordeel dat het een automatische controle inhoudt op de correctheid van de registratie.

Indeling volgens de inhoud van de registratie

- Kasboekhouding is een boekhouding waarbij enkel de verrichtingen worden geregistreerd die een kaseffect hebben, dus inningen en betalingen met de liquide middelen, met de kas. Deze verrichtingen worden geregistreerd op het ogenblik van de inning of de betaling. De internationaal meest gebruikte term is "cash accounting".
- Transactieboekhouding is een boekhouding waarin alle financieel-economische transacties geregistreerd worden. Naast de pure kasverrichtingen worden dus eveneens de betalingen en de inningen met de financiële rekeningen, de permanente middelen, de financieringsbronnen, de Vorderingen, de schulden, de kosten en de opbrengsten geregistreerd. De registratie gebeurt op het moment van de realisatie van de transactie, dus op het moment dat de transactie plaats vindt en niet louter op het moment van de inning of de betaling. Voor een transactieboekhouding worden nog andere benamingen gebruikt, soms met een lichte nuance inzake informatiewaarde, zoals een algemene boekhouding, een economische boekhouding of een financiële boekhouding. Men gebruikt eveneens de term vermogensboekhouding waarmee men dan verwijst naar de hoofddoelstelling van de boekhouding, namelijk het opvolgen van het vermogen van de organisatie. De internationaal meest gebruikte term is "accrual accounting".

Prof. em. Jan Umans, LUC:

"Sterke punten van het systeem van dubbel boekhouden zijn de principes die aan de basis ervan liggen. Nemen we als voorbeeld het transactieprincipe. We krijgen hierdoor een real time overzicht van het patrimonium en van de samenstelling van het nettowerkkapitaal.

Mandatarissen zullen bovendien zo in hun eigen lokaal bestuur dezelfde financiële rapportering hebben als deze waarmee ze geconfronteerd worden bij het uitoefenen van een mandaat in een AGB, een ziekenhuis, een intercommunale..."

Een transactieboekhouding bevat dus veel meer informatie en is veel vollediger dan een kasboekhouding. Een kasboekhouding kan gemanipuleerd worden door het moment van de betaling of de inning te verschuiven. Een transactieboekhouding is minder afhankelijk van het moment van betaling of inning, maar eerder van het moment van aankoop of verkoop.

Naast de zuivere vormen van kasboekhouding en transactieboekhouding bestaan er varianten die een uitbreiding vormen op één van beide systemen. Afhankelijk van de specificiteit van de boekhouding waar ze het dichtste tegen aanleunt, spreekt men van een gemodificeerde kas- of een gemodificeerde transactieboekhouding.

Een zuivere kasboekhouding wordt in provincies, gemeenten en OCMW's niet meer gehanteerd sedert het besluit van 10 februari 1945 van de Regent houdende het Algemeen Reglement op de Gemeentelijke Comptabiliteit. Sedert dit besluit worden er in de boekhouding van de gemeenten en later in de OCMW's

naast de inningen en de betaling eveneens de schulden en de vorderingen geregistreerd.

De techniek van dubbel boekhouden wordt meestal gebruikt voor het voeren

van een transactieboekhouding. Deze combinatie wordt doorgaans onderwezen in het middelbaar en hoger onderwijs waardoor er heel wat mensen mee vertrouwd zijn.

Daniël Verbeken, stadsontvanger Stad Gent:

"Dubbel boekhouden is een zeer krachtig instrument voor het beheren van een organisatie. Het biedt een geïntegreerd inzicht in de samenhang tussen kosten, opbrengsten, schulden en vorderingen. Het voeren van een dubbele boekhouding vraagt in de courante werking slechts een beperkte extra inspanning.

Een systeem van dubbele boekhouding biedt tal van voordelen: het verhoogt de transparantie, maakt vergelijkingen met andere bedrijven/instellingen mogelijk en vergemakkelijkt de rapportering. Ingevolge Europese subsidies wordt regelmatig gevraagd naar de bedrijfsresultaten of balansgegevens volgens de klassieke, algemeen aanvaarde indeling.

Steden als Gent zijn omwille van hun complexiteit en uitgebreid dienstenaanbod genoodzaakt om met zeer krachtige software te werken. In Gent werken wij al 8 jaar op SAP. ERP-systemen zijn opgebouwd vanuit algemeen aanvaarde boekingsregels zoals het dubbel boekhouden. Terugkeren naar echte maatwerkpakketten en ERP verlaten is echter geen optie voor een grote stad, zij hebben de voordelen van ERP absoluut nodig om efficiënt te kunnen werken.

Vertrekkende vanuit de algemene boekhouding, kan ook een analytische boekhouding gerealiseerd worden. Deze geeft voor steden, net als voor bedrijven, een toegevoegde waarde door het detailinzicht en frequente rapporteringsmogelijkheid.

Meer informatie en rapporteringsmogelijkheden hoeven niet per definitie meer input en minder gebruikersgemak te betekenen."

De autorisatiedimensie

Typisch bij de overheid is het machtigingsprincipe, waarbij een verkozen orgaan aan een uitvoerend orgaan de machtiging verleent om bepaalde inkomsten te realiseren en bepaalde uitgaven te doen. Bij het machtigingsprincipe hoort het principe van de specificiteit van de uitgaven: kredieten mogen enkel gebruikt worden om uitgaven mee te doen waarvoor ze bestemd waren en deze kredieten mogen niet overschreden worden.

Het document waarin deze machtiging wordt vastgelegd, noemt men een begroting of een budget en de boekhouding waarmee men het gebruik van

deze kredieten opvolgt een budgettaire boekhouding. Bij de overheid zal men dus niet alleen de financiële transacties registreren, maar eveneens de aangegane verbintenissen (het "verbruik" van een krediet). De financiële transactie of de kasbeweging kan zich pas veel later voordoen.

Een budgettaire boekhouding kan gevoerd worden zowel op basis van een kasboekhouding als op basis van een transactieboekhouding.

Internationale standaarden en tendensen

Internationale boekhoudregels voor overheidsinstellingen

Om de vergelijkbaarheid van de boekhouding met dat van andere besturen en organen te bevorderen en om de leesbaarheid van de rapporten door derden te verzekeren, is het belangrijk dat de boekhouding wordt gevoerd volgens algemeen erkende (internationale) standaarden.

Het proces van de internationalisering heeft ertoe geleid dat het International Financial Accounting Committee (IFAC) sinds ongeveer 15 jaar aandacht is begonnen besteden aan standaarden voor de openbare sector, de zogenaamde International Public Sector Accounting Standards (IPSAS). Deze standaarden beogen de vergelijkbaarheid van de financiële verslaggeving van de (individuele) overheidsorganisaties op wereldvlak. Ze zijn geïnspireerd op de Internationale Accounting Standaarden (IAS, nu IFRS). Beursgenoteerde ondernemingen van de EU zijn sinds 2005 wettelijk verplicht de IAS toe te passen.

De IPSAS-normen zijn niet bindend, maar hebben wel autoriteit. Het komt elk wetgevend orgaan afzonderlijk toe de beslissing te nemen om de standaarden te adopteren. Een algemene toepassing van de internationale standaarden in de Vlaamse lokale besturen zal dus maar gebeuren als dit wordt opgelegd door de regelgever. Reeds verschillende landen (Nederland, Zwitserland, Nieuw-Zeeland...) en drie belangrijke internationale organisaties (de Europese Unie, de NAVO en de OESO) hebben de IPSAS expliciet aanvaard als normen voor hun financiële rapportering.

Door de toenemende Europeanisering en mondialisering is de kans niet onbestaan- de dat de IPSAS in de toekomst dwingend worden. Veel landen doen nu al een be- roep op de IPSAS in het kader van de

overheidshervormingen rond New Public Management. Er mag dus verwacht wor- den dat de IPSAS in de nabije toekomst nog aan gezag en belang zullen winnen.

Prof. dr. Johan Christiaens, hoofddocent UGent en bedrijfsrevisor Ernst & Young:

"In het licht van internationale harmonisering werden inspanningen geleverd om het dubbel boekhouden voor overheden in unieke standaarden (IPSAS) te vatten. Wetenschappelijk blijkt dat de discussie niet meer gaat over moeten we wel een dubbele boekhouding invoeren, maar over hoe de dubbele boekhouding op te vatten en uit te werken in samenspraak met de budgettaire om zoveel en zo goed mogelijk overheden financiële verantwoording over hun beleid te kunnen laten verstrekken."

Aanbevelingen van de Raad van Europa

In 2004 liet de Raad van Europa onder zijn lidstaten een studie uitvoeren inzake de boekhoudregels en -praktijken op lokaal en regionaal niveau. Als conclusie van dit onderzoek formuleerde de Raad van Europa in zijn eindrapport onder meer de volgende aanbevelingen:

- het budgettaire systeem moet verbonden zijn met de financiële boekhouding en met de managementboekhouding. De ideale situatie is dat het budgettaire systeem en de financiële boekhouding dezelfde basis gebruiken voor de registratie van de transacties;
- de financiële rapportering voor algemene doeleinden moet als doelstelling hebben om bruikbare informatie aan te leveren voor het nemen van beslissingen en moet aantonen dat het bestuur zijn toegekende middelen goed heeft gebruikt. Daarom moet de financiële rapportering volgende onderdelen bevatten:
 - een balans;
 - een resultatenrekening;
 - een mutatieoverzicht van het eigen vermogen;

- een overzicht van de thesaurietoestand;
- een overzicht van de belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving.

(Inter)nationale tendensen in overheidsboekhouding

Binnen de Europese Unie en zelfs in diverse Oost-Europese landen is er een groeiende tendens van de overheden, en dit op zowat alle bestuursniveaus, om met betrekking tot hun financiële rapportering over te schakelen van een kasboekhouding naar een boekhouding op transactiebasis. Deze omschakeling maakt deel uit van een ruimere trend, met name de hervorming van de overheden en hun management in termen van New Public Management. Prestatiegerichtheid en kostenbewustzijn zijn sleutelbegrippen bij deze hervorming.

Informatiebehoeften en rapporteringsverplichtingen

De boekhouding vormt de basis voor de financiële verslaggeving in het algemeen. Ze moet dus niet alleen toelaten om de officiële rapporten op te maken volgens de bepalingen van de organieke decreten en hun toekomstige uitvoeringsbesluiten, ze moet het ook mogelijk maken om een groot gedeelte van alle andere financiële rapporten op te stellen die gevraagd worden door diverse interne en externe actoren. Hierbij een overzicht van de belangrijkste gebruikers.

Interne actoren

Naast de raden (provincie-, gemeente- en OCMW-) hebben zowel het politieke management (de deputatie/het college van burgemeester en schepenen/het vast bureau) als het ambtelijke management (het managementteam, de secretaris/griffier, de financieel beheerder, de budgethouders...), nood aan financiële informatie voor een goed beheer van de gemeentelijke diensten (rendement, kwaliteit, kwantiteit, kostenbeheersing...).

Externe actoren

- in het kader van het lidmaatschap van België van de Europese Monetaire Unie is de federale overheid verplicht om jaarlijks een stabiliteitsprogramma op te stellen. Hierin wordt het budgettair beleid van België voor de volgende jaren uitgestippeld en de toestand van zijn overheidsfinanciën toegelicht. Dit stabiliteitsprogramma is onderworpen aan de controle van de Europese Commissie en de Europese Raad. In het stabiliteitsprogramma moeten niet alleen de financiële gegevens van de federale en regionale overheden worden opgenomen, maar ook deze van de lokale besturen. De inhoud van het stabiliteitsprogramma wordt bepaald in het Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen (ESR95). ESR95 betreft niet alleen de economische stromen, maar eveneens de mutaties in de vermogenssituatie;

Willy Verschuere, programmamanager departement financiën en begroting Vlaamse overheid:

"Lokale besturen zijn een belangrijke economische actor, die evenzeer onderworpen zijn aan de ESR95-regels.

Momenteel gebeurt de ESR-rapportering vanuit de kasboekhouding. Deze boekhoudkundige gegevens moeten echter eerst nog een transformatie ondergaan. Bovendien zijn ze ver van volledig en juist.

De ESR-regels sluiten veel dichter aan bij de aanrekeningsregels van toepassing bij een transactieboekhouding. Met een algemene boekhouding zal de ESR-rapportering, in principe, sneller en accurater kunnen gegenereerd worden."

- de specifiek subsidiërende overheden leggen rapporteringsverplichtingen op aan de lokale besturen inzake het gebruik van een verkregen subsidie (rentesubsidies, gesco-subsidies, RIZIV-subsidies...). Deze rapporteringsvereisten kunnen per specifiek subsidiërende overheid enorm verschillend zijn. Kenmerkend is wel dat de besturen steeds het gebruik van een verkregen subsidie moeten verantwoorden en soms ook balansen en resultatenrekeningen moeten opstellen;

Jef Gabriëls, burgemeester stad Genk en voorzitter VVSG:

"Terwijl de Vlaamse overheid blijft worstelen met de vernieuwing van het financiële instrumentarium, hebben vele lokale besturen al resultaat geboekt inzake de mogelijk belangrijkste hervorming van het gemeentedecreet, nl. de volledige omschakeling van de inputgerichte beleids- en financiële cyclus naar een wijze van budgetteren, uitvoeren, registreren, evalueren, bijsturen en rapporteren die gestuurd wordt door doelstellingen. Dit gebeurde zowel inhoudelijk als financieel binnen het bestaande, soms rigide kader en dit met een link naar de enkelvoudige én naar de dubbele of algemene boekhouding.

Het zou allemaal veel eenvoudiger zijn als de Vlaamse overheid het financiële instrumentarium zou vernieuwen in de richting van een standaard die ruim aanvaard is zoals de dubbele boekhouding.

Alsjeblief, denk eens met ons mee, want samen kunnen wij méér met minder geld.

Als dat geen dienst aan de gemeenschap is?"

Het boekhoudsysteem voor lokale besturen in vraag?

Prof. dr. Geert Bouckaert, gewoon hoogleraar leraar K.U.Leuven en directeur van het Instituut voor de Overheid:

"Internationaal gaan veel overheden, omwille van de toegenomen nood aan kostprijninformatie, over tot het invoeren van algemene (en zelfs kostenanalytische) boekhoudsystemen. De Vlaamse gemeenten daarentegen moeten dit moderniseringstraject nog voor een groot stuk doorlopen. Indien we willen dat het gemeentedecreet bijdraagt tot een slagkrachtig lokaal bestuur, dan moeten we zorgen dat bestaande hinderpalen, zoals onder andere de versnipperde sectorale plannen en rapporteringen, met alle lasten van dien, worden teruggedrongen. Maar ook moet er een duidelijke eenheidsvisie zijn om prestatiebegroting, kostprijsboekhouding, en audits functioneel te laten zijn voor een sterker lokaal bestuur. Het uitbouwen van een consistent en consolideerbaar boekhoudsysteem, met kostprijninformatie, binnen alle lokale besturen, maar vooral binnen de gemeenten, is hiervoor essentieel. De lokale keten is zo sterk als zijn zwakste schakel. Op dit ogenblik is dit de financiële cyclus met zijn boekhouding."

- de Vlaamse overheid als beleidsvoorbereider is niet zozeer geïnteresseerd in de rapporten van individuele besturen, maar eerder in deze van alle gemeentebesturen samen. Zij heeft deze rapporten immers nodig om er de nodige beleids- en statistische informatie uit te halen.

Jan Leroy, stafmedewerker VVSG gemeente- en OCMW-financiën:

"Een algemene (dus dubbele) boekhouding voor lokale besturen heeft als grote voordeel dat het systeem bestaat en in het bedrijfsleven al bijna veertig jaar zijn deugdelijkheid bewezen heeft. Uiteraard kunnen een aantal aspecten van de algemene boekhouding (bv. de waardering van de typische overheidsactiva) pas na een aanpassing aan de (lokale) overheidscontext worden ingevoerd, maar ook hiervoor is ondertussen het nodige (internationale) denkwerk geleverd. Het grote voordeel van een algemene boekhouding is in elk geval dat heel wat (financiële) zaken rechtstreeks uit de boekhouding voortvloeien, en dus niet extracomptabel moeten worden bijgehouden, zoals jaren terug nog het geval was. Bovendien heeft werken met een voldoende gestandaardiseerd geheel (waarop de besturen dan een eigen invulling kunnen doen, bv. op basis van de opbouw van hun organogram) het voordeel dat financiële gegevens van besturen vergelijkbaar worden gemaakt en dat Vlaanderen ook statistieken over de lokale sector als geheel kan afleveren."

De besturen hebben nood aan een transactieboekhouding op basis van het systeem van dubbel boekhouden om aan de informatiebehoeften van elk van de interne en externe gebruikers te voldoen, zo niet zullen zij verplicht zijn om meerdere registratiesystemen te hanteren, één systeem specifiek voor elke gebruiker.

Als de regelgever enkel een systeem van uitgebreide kasboekhouding oplegt dan zouden de besturen nog steeds de vrijheid hebben om hun eigen dubbel boekhoudsysteem te ontwikkelen. Op een dergelijke wijze zou er echter geen uniformiteit zijn naar de vorm en de inhoud van de financiële staten, elk bestuur zou een andere invulling kunnen geven aan de inhoud van de rubrieken en verschillende waarderingsregels gebruiken. De financiële staten zouden voor derden niet altijd de gewenste informatie bieden en daarom weinig toegevoegde waarde hebben. Deze vrijheid zou dus een grote verscheidenheid aan financiële rapportering bewerkstelligen terwijl er juist nu een internationale tendens naar standaardisatie gaande is.

Traditioneel denken velen dat er maar één soort algemene boekhouding bestaat en dat financiële rapportering enkel met het oog op winstgevendheid wordt opgemaakt. Kiezen voor een transactieboekhouding op basis van een systeem van dubbel boekhouding, impliceert echter niet dat we de besturen moeten opzadelen met de klassieke financiële staten zoals we die kennen in enerzijds de bedrijfsboekhouding en anderzijds in de NGB en de NOB.

De financiële rapporten (meerjarenplan, budget, jaarrekening) die worden voorgesteld aan de raden moeten in functie staan van de informatiebehoeften van deze raden:

- het meerjarenplan moet het beleid voor de ganse legislatuur vastleggen en moet de financiële haalbaarheid van dit beleid aantonen;

- in het budget worden de beleidsdoelstellingen voor het betrokken jaar verder gedetailleerd en worden aan de beleidsuitvoerders de nodige kredieten ter beschikking gesteld (de autorisatiefunctie);
- in de jaarrekening wordt de uitvoering van het beleid geëvalueerd en wordt nagegaan in welke mate de toegekende kredieten werden gerespecteerd.

Het formuleren van doelstellingen en het toekennen van kredieten gebeurt evenwel best enkel op basis van kasstromen:

- beleidsbeslissingen worden immers voornamelijk genomen op basis van de financieringsmogelijkheden, met name hoeveel (belasting)geld moeten we vrijmaken om een bepaalde doelstelling te realiseren;
- het toekennen van kredieten voor niet-kaskosten (zoals het afschrijven van activa) en niet-kasopbrengsten (zoals de verrekening van investeringssubsidies) heeft geen zin. Dit zijn immers verrichtingen die het gevolg zijn van beslissingen uit het verleden en waar men dus geen impact meer op heeft.

Zowel in de provincie-, gemeente- als OCMW-besturen wordt er momenteel al gewerkt met een systeem van dubbel boekhouden. Bij de invoering van deze dubbele boekhoudingen zijn er destijds door de besturen grote inspanningen geleverd, in het bijzonder op het gebied van inventarisatie van hun patrimonium. Een nieuwe boekhouding invoeren op basis van het systeem van dubbel boekhouden, zal weinig bijkomende inspanningen vergen omdat de besturen zich zullen kunnen baseren op informatie waarover ze nu reeds beschikken. Het stopzetten van de dubbele boekhouding zou evenwel voor gevolg kunnen hebben dat al deze inspanningen uit het verleden nu nutteloos geworden zijn en er zou daarbij dus heel wat potentiële beleids- en beheersinformatie verloren gaan. Bovendien is het systeem van dubbel boekhouden

een wijd verspreid systeem waarvoor voldoende deskundigheid beschikbaar is.

Het is dus perfect mogelijk om uit een registratiesysteem gebaseerd op dubbel boekhouden financiële rapporten op te maken die louter gebaseerd zijn op kasstromen en op deze wijze tegemoet komen aan de informatiebehoeften van de raadsleden. Bovendien zal een dergelijk registratiesysteem de besturen niet extra belasten en zal de opgebouwde beleids- en beheersinformatie niet verloren gaan.

Johan De Cooman, executive professor aan UAMS en vertegenwoordiger van België bij het FEE (Federation of European Accountants) Public Sector:

"De economische boekhouding is duidelijk en zonder discussie te verkiezen boven de budgettaire boekhouding en dit om diverse redenen:

- de gegevens die we heden in de budgettaire boekhouding vinden zijn ook vervat in de economische boekhouding
 - het wordt eenvoudiger om aan behoorlijk financieel management te doen (als onderdeel van de globale beleidsevaluatie)
- De kritiek dat de economische boekhouding onvoldoende begrijpbaar of onvoldoende leesbaar zou zijn voor beleidsmensen is mijns inziens niet relevant. Deze opmerking zouden we kunnen maken bij elke soort financiële rapportering. Deze kritiek horen we niet in de privé-sector waar alle bedrijven onderworpen zijn aan de economische boekhouding."

Meer informatie

De integrale teksten waaruit de citaten zijn gehaald, kunt u lezen op de website van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur www.binnenland.vlaanderen.be/e3pos.

De doos van pandora: sectorale plan- en rapporterings- lasten in Vlaanderen

In 2006 wijdde de redactie van *BinnenBand* enkele artikels aan de planlast van de lokale besturen enerzijds en aan de afstemming van de verscheidene sectorale plannen anderzijds (Van Dooren et al., 2006). De auteurs van deze bijdragen schetsen diverse scenario's om het aantal plannen te verminderen zonder de positieve elementen van een planmatige benadering te laten verloren gaan. In dit artikel staan we stil bij een hierop aansluitende problematiek. Kan de rapportering door lokale besturen aan sectoraal subsidiërende overheden vereenvoudigd worden? En als dat het geval is, hoe kunnen we een dergelijke vereenvoudiging realiseren zonder afbreuk te doen aan de Vlaamse sturing en aan de verantwoordingsplicht van de lokale besturen over de aanwending van de hen toegekende subsidies?

Sectorale lokale plan- en rapporterings- lasten in Vlaanderen?

Van Dooren et al. (2006) wezen reeds op het potentieel van een enveloppefinanciering met resultaatverbintenis. Ze stelden dat de Vlaamse overheid in enveloppes moet voorzien voor die acties en/of doelstellingen die zij wenst te subsidiëren. Een subsidie kan aan een lokale overheid toegekend worden, wanneer zij kan bewijzen dat ze deze doelstelling onderschrijft of dat ze deze acties plant. De subsidie kan vervolgens uitbetaald worden, wanneer de lokale overheid bewijst dat ze de actie heeft uitgevoerd of de doelstelling heeft nagestreefd. De auteurs pleitten ervoor de bewijsvoering te laten gebeuren op basis van de reguliere beleidsplannen die de gemeente opmaakt, en deze aldus te integreren in de beleids- en beheerscyclus van de lokale overheid. De financiële controle zou daarbij moeten geënt worden op het reguliere financiële systeem van begroting, boekhouding en audit. Hierdoor kan men de controle op basis van gedetailleerde

bewijsstukken (zoals bv. facturen), zoals nu nog al te vaak het geval is, vermijden.

In Vlaanderen is het onderzoek naar de rapportering door lokale besturen aan sectoraal subsidiërende overheden, beperkt. Deze problematiek is echter geen op zichzelf staand Vlaams verhaal, en past binnen een bredere internationale context. In deze bijdrage kijken we daarom over de landsgrenzen heen en brengen we in kaart welke recente initiatieven in Nederland werden genomen met het oog op het verminderen van de gemeentelijke rapporterings- en verantwoordingslast.

Nederland en de principes van *Single information Single audit*?

Net zoals dat in Vlaanderen het geval is, leeft het debat over de plan- en rapporteringslast in de Nederlandse gemeenten al geruime tijd. Meer dan twintig jaar werd er gediscussieerd over de invoering van het zogenaamde *Single information Single audit* (SiSa)-systeem voor de verantwoording over de zogenaamde specifieke uitkeringen (i.e. subsidies) door de gemeenten¹

Uiteindelijk slaagde men er in 2006 dan toch in SiSa in te voeren voor 29 specifieke uitkeringen. Voor het verantwoordingsjaar 2007 werd dit aantal opgetrokken naar 80. In 2008, ten slotte, werden de principes van *Single information* en *Single audit* van toepassing op alle specifieke uitkeringen. SiSa werd aldus stapsgewijs ingevoerd.

De doelstelling van het SiSa-systeem is het verminderen van de verantwoordings- en

¹ Zie van der Lei (2008) voor een terugblik op de totstandkoming van SiSa.

² De jaarrekeningen van de Nederlandse gemeenten zijn onderworpen aan de controle van zogenaamde gemeente-accountants, die een verklaring dienen af te geven over de getrouwheid van deze jaarrekeningen ('accountantsverklaring').

controlelasten voor gemeenten en provincies. Voorheen moesten gemeenten zich voor elke subsidiestroom afzonderlijk verantwoorden bij het desbetreffende rijksdepartement. Daarbij werd dan nog vaak per subsidiestroom een aparte accountantsverklaring gevraagd². Tevens moest men verantwoording afleggen aan de eigen gemeenteraad. De sectorale verplichtingen waaraan de gemeenten moesten voldoen kwamen bovendien, net zoals in Vlaanderen, bovenop de gewone toezichtregeling, waardoor de gemeenten administratief sterk belast werden.

Sinds de invoering van SiSa moeten de Nederlandse gemeenten in principe slechts eenmaal per jaar informatie aanleveren aan de Rijksoverheid over de aanwending van de specifieke uitkeringen en de op basis daarvan geleverde prestaties (*single information*), met name bij het afleveren van de jaarrekening. Er werd dus aansluiting gezocht en gevonden bij de

reguliere financiële cyclus van de lokale overheden – begroting, boekhouding en audit.

De Rijksoverheid vertrekt bij haar controle van deze informatie van de controles die de lokale overheden zelf al uitvoeren (*single audit*). Aparte controles worden door de Rijksoverheid in principe dus niet langer uitgevoerd. Zij legt daarmee meer verantwoordelijkheden bij de lokale besturen en stuurt hen veeleer op hoofdlijnen aan.

In het kader van de SiSa-regeling heeft de regelgever bijgevolg gesteld dat men wat betreft de sectorale verantwoording aan het rijk kan volstaan met een jaarrekening en een 'bijlage verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen', die per subsidiestroom een aantal gegevens bevat³.

De per subsidiestroom afzonderlijk verplichte verantwoordingen en accountantsverklaringen vallen met SiSa op die

manier geheel weg. De gemeente-accountants moeten als een gevolg daarvan enkel nog een oordeel geven over de totale verantwoording in plaats van over elke verantwoording afzonderlijk. Hun werkzaamheden zijn dan ook in omvang afgenomen. Wel werd de accountantscontrole in 2004 uitgebreid met een rechtmatigheidscontrole. Gemeente-accountants dienen naast een oordeel over het getrouwe beeld van de jaarrekening nu dus ook een oordeel over de rechtmatigheid te geven. Omdat deze controles in de lijn liggen van de controles die voorheen door de Rijksoverheid werden opgezet, zijn de aanvullende specifieke controlevereisten voor specifieke uitkeringen niet langer nodig.

De tabel geeft de belangrijkste verschillen tussen de situatie voor de invoering van SiSa en de situatie na de invoering van SiSa weer.

Tabel 'Single information Single audit': voor en na

	situatie voor SiSa	situatie na SiSa
Vorm van verantwoording	Uitgebreide afzonderlijke verantwoording per specifieke uitkering.	Verantwoording via toelichting in de jaarrekening.
Accountants-verklaring	Afzonderlijke accountantsverklaring / controle per verantwoording van een specifieke uitkering.	Jaarrekening inclusief accountantsverklaring is voldoende.
Tijdstip van verantwoording	Verantwoording op diverse momenten per jaar aan diverse vakdepartementen.	1 verantwoordingsmoment (uiterlijk 15 juli)
Controle op specifieke uitkering	Intensieve controle per specifieke uitkering, zoals steekproef van 300 gevallen.	Reguliere jaarrekeningcontrole + evt. enige controle voor Algemene Rekenkamer. ⁴
Controleprotocollen	Controleprotocol per specifieke uitkering.	Jaarrekeningcontrolevoorschriften volstaan. ⁵
Verslag van bevindingen	Verslag van bevindingen per specifieke uitkering.	Verslag van bevindingen per jaarrekening met tabel over specifieke uitkeringen volstaat. ⁶

Bron: Nederlands Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Circulaire single information single audit 2007. Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties + eigen bewerking.

³ Het geheel van de jaorstukken wordt dan gevormd door een jaarverslag, een jaarrekening met een aanbiedingsbrief van het College, de bijlage verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen, de accountantsverklaring, het verslag van de bevindingen van de accountant en een tabel uit het rapport van bevindingen over fouten en onzekerheden.

⁴ Art. 3a Besluit accountantscontrole provincie en gemeenten

⁵ Besluit accountantscontrole provincie en gemeenten en Nota Verwachtingen Accountantscontrole

⁶ Art. 5, vierde lid Besluit accountantscontrole provincie en gemeenten

Verder zijn ook de aparte reviews op het werk van de gemeenteaccountants, die voorheen door elk ministerie afzonderlijk werden uitgevoerd, weggefallen. De ministeries dienen voortaan één gezamenlijk reviewbeleid op het werk van de gemeentelijke accountants op te zetten. Deze vernieuwing werd ingevoerd onder de benaming *single review*.

Daarenboven moet erop gewezen worden dat Nederland al langer verschillende specifieke uitkeringen clustert. Een deel van hen werd overgeheveld naar de algemene uitkering.⁷ Een ander deel werd dan weer gebundeld in bredere doeluitkeringen. Daardoor ontstond een tussenvorm tussen de algemene uitkering en de specifieke uitkeringen, en verkregen de gemeenteraden meer autonomie inzake de wijze waarop ze de rijksmiddelen wilden inzetten (Westphal, 2009).

Haalbaarheid van de SiSa-principes in Vlaanderen?

Het invoeren van een *Single informationingle audit-systeem* zou ook in de Vlaamse context een aantal voordelen met zich meebrengen. Ten eerste zouden de sectorale rapportering- en verantwoordingslasten voor gemeenten afnemen. De verantwoording en rapportering zouden bondiger worden, en het tijdstip van rapportering zou afgestemd worden, namelijk bij het afleveren van de jaarrekening. Ten tweede biedt de invoering van een dergelijke systematiek mogelijkheden om de bureaucratische overlast in te perken. Ten derde zou de invoering van de principes van SiSa in de Vlaamse lokale besturen volgens ons leiden tot een verdere rationalisering van het beleid en tot het vervolledigen van de beleids- en beheerscyclus. Van Dooren et al. (2006) wezen er al op dat het pijnpunt in veel planningsprocessen niet zozeer de planning zelf is, maar wel de evaluatie ervan

(i.e. de lokale analyse of de vooropgestelde doelstellingen al dan niet werden behaald). In het kader van bepaalde subsidies dienen de lokale overheden immers te rapporteren over de met behulp van deze subsidies geleverde prestaties. De Vlaamse overheid kan een dergelijke hervorming dan ook aangrijpen om het prestatiedenken te verankeren in de jaarlijkse beleids- en beheerscyclus van de lokale besturen. Tot slot zou de invoering van SiSa in Vlaanderen de lokale besturen meer autonomie en meer ruimte voor maatwerk geven, en hen tevens erkennen als partners in het realiseren van de beleidsvoornemens. Deze intenties lagen ook ten grondslag aan het gemeentedecreet.

Een vraag die zich opdringt is of de Vlaamse lokale besturen wel klaar zijn voor de invoering van de principes van SiSa. De Nederlandse overheid stelt duidelijk dat zij voor de controles op de specifieke uitkeringen steunt op de informatie die de gemeenten aanleveren. Men moet daarbij wel voor ogen houden dat de Nederlandse gemeenten uitgerust zijn met tal van institutionele waarborgen op dit vlak: elke Nederlandse gemeente beschikt in principe over een rekenkamer of rekenkamerfunctie die de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het door de gemeente gevoerde beleid onderzoekt, en hierover rapporteert aan de raad.

Daarnaast kunnen de Nederlandse gemeenten doorgaans een beroep doen op een beter uitgebouwd financieel beleids- en beheersinstrumentarium. Hun begroting kent onder meer twee verschillende formattingen: terwijl de kaderstellende functie en de controlerende taak van de raad ondersteund worden door een programmabegroting, worden de uitvoerende bestuursbevoegdheden van het college gekoppeld aan een productenraming.⁸ Beide begrotingsstructuren zijn meer resultaatgericht dan de begro-

tingsformattering waaraan de Vlaamse gemeenten gebonden zijn, met name die van de traditionele inputbegroting met een functioneel-economische indeling. De Nederlandse begrotingsstructuur stelt de gemeenten er dan ook veel beter toe in staat om de begroting daadwerkelijk aan te wenden als een beleids- en beheersinstrument.

Hetzelfde geldt voor het Nederlandse gemeentelijke boekhoudsysteem. Reeds midden jaren tachtig ging men over tot de invoering van een algemeen boekhoudsysteem. Dit systeem stelt de gemeenten er niet alleen toe in staat hun vermogen op te volgen, maar heeft nog tal van andere voordelen ten opzichte van een traditionele kasboekhouding, zoals: de mogelijkheid tot vaststelling van de kosten van geleverde diensten en programma's, een betere kostencontrole, betere mogelijkheden voor het evalueren van de prestaties van overheidsorganisaties, meer nadruk op efficiëntie en productiviteit, meer complete informatie over de schulden en lasten van overheidsorganisaties, meer belangstelling voor intergenerationale gelijkheid, en betere mogelijkheden voor het evalueren van het nut van privatisering- en outsourcinginitiatieven (Gillibrand & Hilton, 1998; Heald & Georgiou, 1995; IFAC, 2002; Talbot, 1998; Likierman, 1998). De Vlaamse gemeenten zijn daarentegen nog steeds gehouden aan een complexe boekhouding die eigenlijk uit twee verschillende boekhoudsystemen bestaat: een algemeen en een budgetfair (gebaseerd op een aangepaste kasboekhouding). De sturing gebeurt daarbij overwegend vanuit de budgettaire boekhouding.

Wat betreft de auditfunctie werd reeds vermeld dat in principe alle Nederlandse gemeenten uitgerust zijn met een rekenkamer of rekenkamerfunctie. Zij onderzoekt de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het door de gemeente gevoerde beleid, en rappor-

⁷ Te vergelijken met het Gemeentefonds in Vlaanderen.

⁸ Voor een volledig overzicht van het Nederlandse gemeentelijke financiële systeem, zie Weets & Bouckaert (2008)

teert hierover aan de raad. In Vlaanderen beschikken we vooralsnog niet over een dergelijke functie. De decreetgever stelt weliswaar, op termijn, een externe audit-commissie voorop.

Op basis van deze vaststellingen kunnen we stellen dat de Vlaamse gemeenten momenteel nog niet over de benodigde beleids- en beheersinstrumenten beschikken voor de invoering van de zogenaamde SiSa-principes. Dit wil echter niet zeggen dat we het nut van een dergelijke systematiek niet onderschrijven. Integendeel, op termijn beschouwen we de invoering van de SiSa-principes in Vlaanderen zelfs als onvermijdelijk en noodzakelijk voor de verdere modernisering en professionalisering van de lokale besturen. De voordelen die een dergelijke hervorming aan Vlaanderen zou bieden, werden hierboven reeds opgesomd. Daarnaast willen we erop wijzen dat de plan- en rapporteringslasten waar de lokale overheden momenteel mee geconfronteerd worden, mogelijk een struikelblok vormen voor de verdere implementatie van het gemeentedecreet (bv. de bepalingen omtrent de strategische meerjarenplanning, die nog verder moeten worden uitgewerkt in uitvoeringsbesluiten). Het werken met twee parallelle circuits, met name het reguliere gemeentelijke systeem enerzijds en de verschillende sectorale systemen anderzijds, werkt immers capaciteitsproblemen in de hand en is bovendien allesbehalve efficiënt en effectief. We pleiten er dan ook uitdrukkelijk voor om op termijn de planning van en de verantwoording over

de sectorale subsidies te integreren in de reguliere beleids- en beheerscyclus van de lokale overheden. De voorafgaandelijke uitbouw en versterking van de financiële beleids- en beheersinstrumenten van de lokale overheden, met name de begrotings- en boekhoudsystemen en de externe auditfunctie, beschouwen we daartoe als een noodzakelijke voorwaarde.

Conclusie

In deze bijdrage stonden we stil bij de rapportering door lokale besturen aan de sectoraal subsidiërende overheden. We brachten in kaart welke initiatieven men in Nederland recent heeft genomen met het oog op het verminderen van de gemeentelijke rapporterings- en verantwoordingslasten. Vervolgens gingen we na of de invoering van 'een Nederlands systeem', waarbij de sectorale rapportering geïntegreerd wordt in de reguliere beleids- en beheerscyclus van gemeenten, haalbaar is in Vlaanderen. Hoewel we het nut van de Nederlandse systematiek uitdrukkelijk onderschrijven, onderkennen we dat hieraan een uitbouw en versterking van de beleids- en beheersinstrumenten van lokale overheden, en meer bepaald van de begrotings- en boekhoudsystemen en van de externe auditfunctie, moet voorafgaan. ■

Referenties

- Gillibrand, A. & Hilton, B. (1998).** Resource Accounting and Budgeting: Principles, Concepts and Practice – the MOD Case. *Public Money & Management*, 18(2), 21-28.
- Heald, A. & Georgiou, G. (1995).** Resource Accounting: Valuation, Consolidation and Accounting Regulation. *Public Administration*, 73(4), 571-579.
- International Federation of Accountants (2002).** Resource Accounting – Framework of Accounting Standard Setting in the UK Central Government Sector. IFAC Occasional Paper 7. United States, New York: IFAC.
- Lei, van der J. (2008).** SiSa, een terugblik op een lange discussie. *Bank & Gemeente*, 12-15.
- Likierman, A. (1998).** Resource Accounting and Budgeting – Where are we Now? *Public Money & Management*, 18(2), 17-20.
- Talbot, C. (1998).** Output and Performance: Time to Open Up the Debate. *Public Money & Management*, 18(2), 4-5.
- Van Dooren, W., Wayenberg, E. & Bouckaert, G. (2006).** Planlast bis: plannen en subsidies afstemmen. *Binnenband*, 50, 27-29.
- Van Dooren, W., Wayenberg, E. & Bouckaert, G. (2006).** Wie het schoentje past ... scenario's voor planlastvermindering. *Binnenband*, 48, 27-29.
- Weets, K. & Bouckaert, G. (2008).** Financiële innovaties in een internationaal perspectief. *Lessen voor de Vlaamse lokale besturen*. Leuven: Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen. 130p.
- Westphal, E. (2009).** De ontwikkeling van de controlfunctie in Nederlandse gemeenten. In **K. Weets & G. Bouckaert (Ed.)**, *Van controleur tot controller. De ontvanger/financieel beheerder in een public governance omgeving*. Brugge: Uitgeverij Vanden Broele (te verschijnen).

Implementatie gemeentedecreet: stand van zaken - deel 2

Dit is het tweede artikel over de stand van zaken bij de implementatie van het gemeentedecreet. In het vorige artikel (in BinnenBand nr. 61 van februari 2009) kwamen de veranderingen omtrent de politieke component uitvoerig aan bod. In dit artikel behandelen we de veranderingen die het gemeentedecreet teweegbracht voor de ambtelijke component. Opnieuw baseren we ons op de vragenlijst verstuurd aan de gemeentesecretarissen in juni 2008. Het gemeentedecreet zorgde voor een aantal ingrijpende veranderingen voor de gemeentelijke organisatie.

De volgende thema's komen aan bod:

Managementteam

- al dan niet voorkomen van een managementteam
- samenstelling
- vergaderfrequentie

Gemeentepersoneel

- deontologische code
- kabinet- en fractiepersoneel
- contractuelen en mandaatstelsel

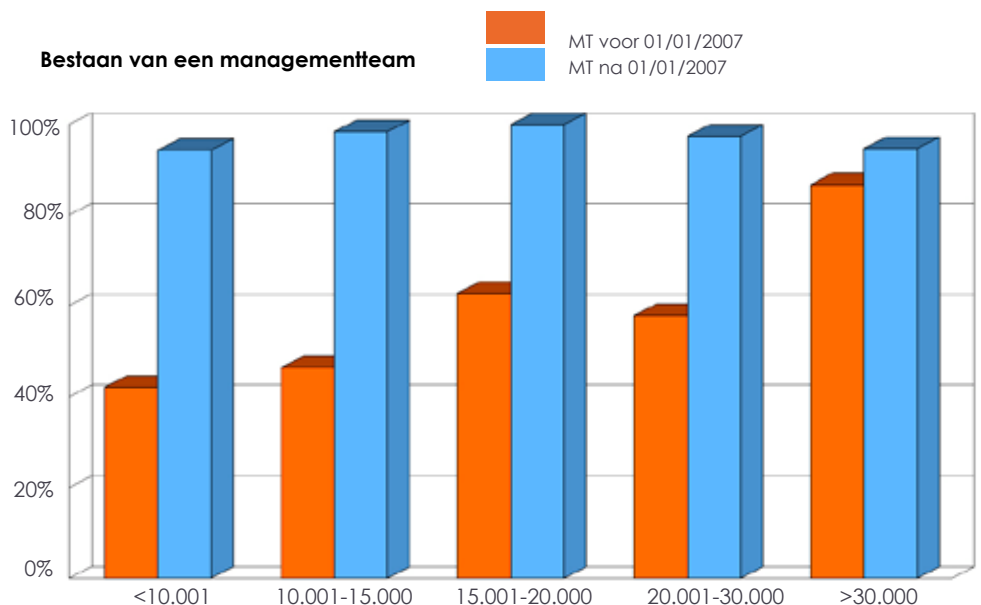
Elke gemeente hoort een managementteam op te richten. De volgende grafiek toont in hoeveel gemeenten dit vandaag het geval is en in hoeveel gemeenten er voor de invoering van het gemeentedecreet (1 januari 2007) al een (embryonale vorm van) managementteam aanwezig was. Deze grafiek bekijkt de aanwezigheid van een managementteam naar inwonertal.

In totaal beschikt vandaag 97% van de gemeenten over een managementteam. Voor de invoering van het gemeentedecreet was dit in 56% van de gemeenten het geval. Enkel de gemeenten met 15.001 tot 20.000 inwoners beschikken vandaag allemaal over een managementteam. In de kleinste en de grootste gemeenten heeft 'slechts' 95% van de gemeenten

Het managementteam

Een van de verplichtingen in het gemeentedecreet is het oprichten van een managementteam. Door het oprichten van een managementteam beoogt het gemeentedecreet een vernieuwd samenwerkingsmodel tussen de verschillende diensten, maar ook tussen politici en personeelsleden. Naast de gemeentesecretaris en de gemeenteontvanger verwacht het gemeentedecreet dat ook de belangrijkste diensthoofden deel uitmaken van het managementteam. Over de opname van collegeleden in het managementteam vermeldt het gemeentedecreet niets¹.

Bestaan van een managementteam

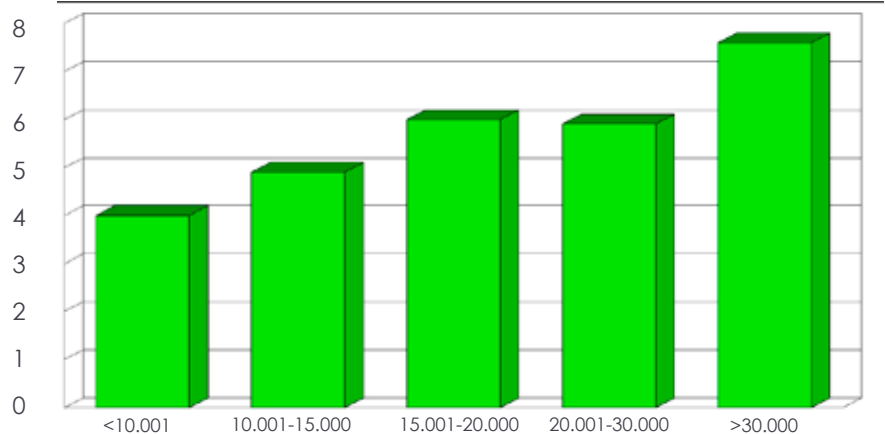
¹ Aangezien de redactie van dit rapport beëindigd werd in december 2008, wordt geen rekening gehouden met eventuele wijzigingen in het decreet m.b.t. de samenstelling van het managementteam.

vandaag een managementteam. Voor de invoering van het gemeentedecreet was er ook al in een kleine meerderheid (56%) van de gemeenten een vorm van managementteam aanwezig. Vooral in de grootste gemeenten was in 87% van de gemeenten al een managementteam aanwezig. Toch beschikte 42% van de kleinste gemeenten ook al over een vorm van managementteam. In gemeenten met 10.001 tot 15.000 inwoners was dit in 46% van de gemeenten het geval. In gemeenten met 15.001 tot 20.000 beschikten iets meer gemeenten (63%) al over een managementteam dan gemeenten met 20.001 tot 30.000 inwoners (58%).

Varieert de omvang van het managementteam ook volgens het inwonertal van de gemeente? Grafiek 2 geeft dit weer.

Uit de grafiek rechts kan afgeleid worden dat naarmate de gemeente meer inwoners telt, de managementteams omvangrijker worden. Het gaat hier om een significant verband. Gemeenten met minder dan 15.000 inwoners tellen gemiddeld 5,4 leden in hun managementteam. Hoe kleiner het inwonertal hoe minder aantal leden het managementteam telt. In de kleinste gemeenten bestaat het managementteam gemiddeld uit 4 leden. In gemeenten met 10.001 tot 15.000 inwoners beschikken de managementteams gemiddeld over een lid meer dan de kleinste gemeenten. De managementteams bestaan gemiddeld uit 6 leden in gemeenten met 15.001 tot 30.000 inwoners. De grootste gemeenten beschikken gemiddeld over het grootste managementteam met een gemiddelde van 7,6 leden per managementteam. Deze vaststellingen hoeven niet echt tot verwondering te leiden: het globale personeelsbestand varieert eveneens met het inwonertal. Hoe groter het inwonertal, hoe groter ook de standaardafwijking. In gemeenten met meer dan 30.000 inwoners schommelt het aantal leden van

Omvang van het managementteam naar inwonertal

het managementteam tussen 4,7 en 10,5 leden. In de kleinere gemeenten is deze spreiding minder groot. In gemeenten met minder dan 10.000 inwoners tellen de managementteams tussen 2,5 en 5,5 leden.

Welke personeelsleden maken deel uit van het managementteam? In 15% van de gemeenten bestaat het managementteam uit de minimale samenstelling die het gemeentedecreet voorziet, namelijk de gemeentesecretaris en de gemeenteontvanger. Uit bovenstaande grafiek kunnen we ervan uitgaan dat deze gemeenten zich vooral in de kleinste inwonercategorie bevinden. Verder bestaan de managementteams hoofdzakelijk uit de diensthoofden, afdelingsverantwoordelijken of directeurs. Maar ook personeelsleden die geen diensthoofd zijn, maar wel een belangrijke functie hebben in de gemeente kunnen deel uitmaken van het managementteam. In 27 gemeenten is de stedenbouwkundige lid van het managementteam, in 7 gemeenten de ICT-medewerker of -deskundige, in 21 gemeenten een ingenieur, in 5 gemeenten een jurist, in 10 gemeenten de milieuambtenaar, in 12 gemeenten de sportfunctionaris, in 15 gemeenten

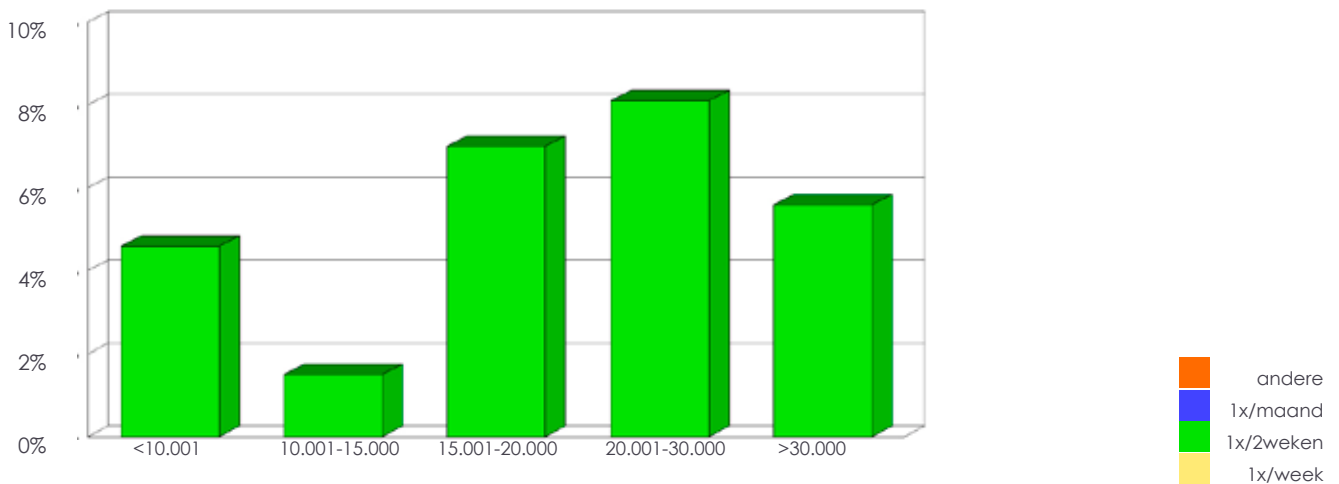
een stafmedewerker en in 9 gemeenten de bibliothecaris. Andere 'opvallende' leden van het managementteam zijn de OCMW-secretaris (in 5 gemeenten), de commandant van het brandweerkorps (in 4 gemeenten) en de korpschef van de lokale politie (in 2 gemeenten).

Het gemeentedecreet laat toe dat er regelmatig contacten zijn tussen het managementteam en de leden van het college van burgemeester en schepenen, maar stelde zich, althans in de memorie van toelichting eerder terughoudend op ten aanzien van de deelname van politieke mandatarissen aan het managementteam. Het **managementteam is in elk geval een ambtelijk orgaan**. De wijziging van het decreet dat op 4 februari 2009 in het staatsblad verscheen, verandert de samenstelling van het managementteam. De burgemeester, of een collegelid aangeduid door de burgemeester, zal voortaan deel uitmaken van het managementteam met raadgevende stem.³ Grafiek op de volgende pagina toont dat ook voor deze decreetwijziging in een aantal gemeenten leden van het college van burgemeester en schepenen stelselmatig deelnemen aan de vergaderingen van het managementteam.

² Ackaert J., Dekien C., Samenvoeging van gemeenten: veranderingen in de gemeentelijke organisatie en beleidsvoering. Beleidsevaluerend onderzoek m.b.t. de gemeenten uit het Vlaamse Gewest - Tabellenbijlage, Fonds voor kollektief fundamenteel onderzoek, 1989, p. 52-70.

³ De Vlaamse Regering bepaalt wanneer dit artikel in werking zal treden.

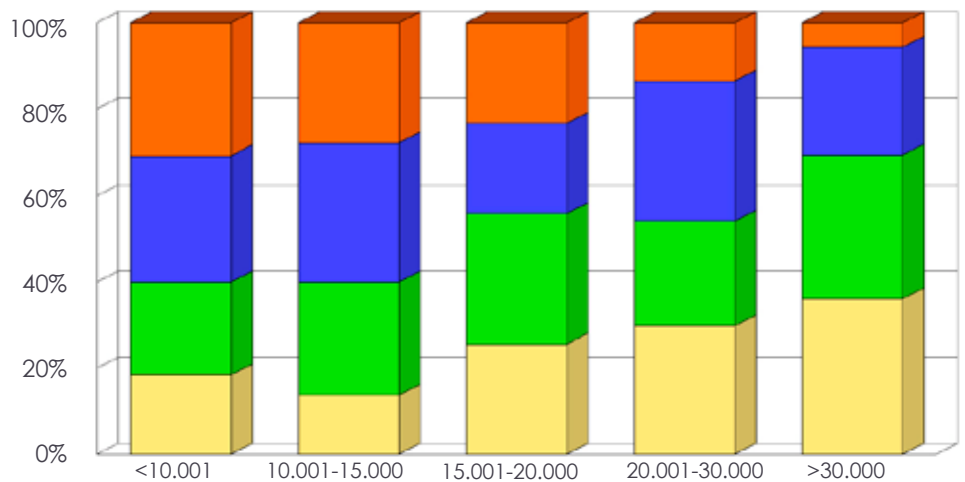
Deelname van de leden van het college van burgemeester en schepenen aan de vergaderingen van het managementteam naar inwonertal

In weerwil van een strikte interpretatie van het gemeentedecreet nemen in 5% van de gemeenten de leden van het college van burgemeester en schepenen stelselmatig deel aan de vergaderingen van het managementteam. In de gemeenten tussen 15.001 en 20.000 inwoners en 20.001 en 30.000 inwoners maken de leden van het college van burgemeester en schepenen het meest deel uit van het managementteam in respectievelijk 7% en 8% van de gemeenten. In gemeenten met 10.001 tot 15.000 inwoners is dit dan weer zo goed als onbestaande met nauwelijks 2% van de gemeenten waar iemand van het college van burgemeester en schepenen deelneemt aan de vergaderingen van het managementteam. In de kleinste en grootste gemeenten schommelt dit tussen 5% en 6% van de gemeenten waar iemand van het college van burgemeester en schepenen aanwezig is op de vergaderingen van het managementteam. Die ogenschijnlijke verschillen zijn echter statistisch niet significant.

Hoe vaak komt het managementteam nu samen? Ook de frequentie van bijeenkomsten varieert opnieuw met het inwonertal. De volgende grafiek illustreert dat.

Frequentie vergaderingen managementteam naar inwonertal

Gemiddeld vergadert de helft van de managementteams (49%) minstens één keer om de twee weken. In de grotere gemeenten ligt het vergaderritme hoger dan in de kleinere gemeenten. In de gemeenten tot 15.000 inwoners komt 40% van de managementteams minstens elke twee weken samen. In de gemeenten met een inwonertal tussen 15.001 en 20.000 vergadert 56% van de managementteams minstens tweewekelijks, in de gemeenten met 20.001 tot 30.000 inwoners is dit in 54% van de managementteams het geval. In

de grootste gemeenten vergaderen de managementteams ook het meest. 66% van deze managementteams komt minstens elke twee weken samen. 'Andere' antwoorden betekent niet noodzakelijk dat het managementteam minder dan één keer per maand vergadert. Het kan ook betekenen dat deze managementteams elke drie weken samen komen. Dat verandert echter niets aan het feit dat managementteams in grotere gemeenten op een meer regelmatige basis vergaderen.

Het gemeente- personeel

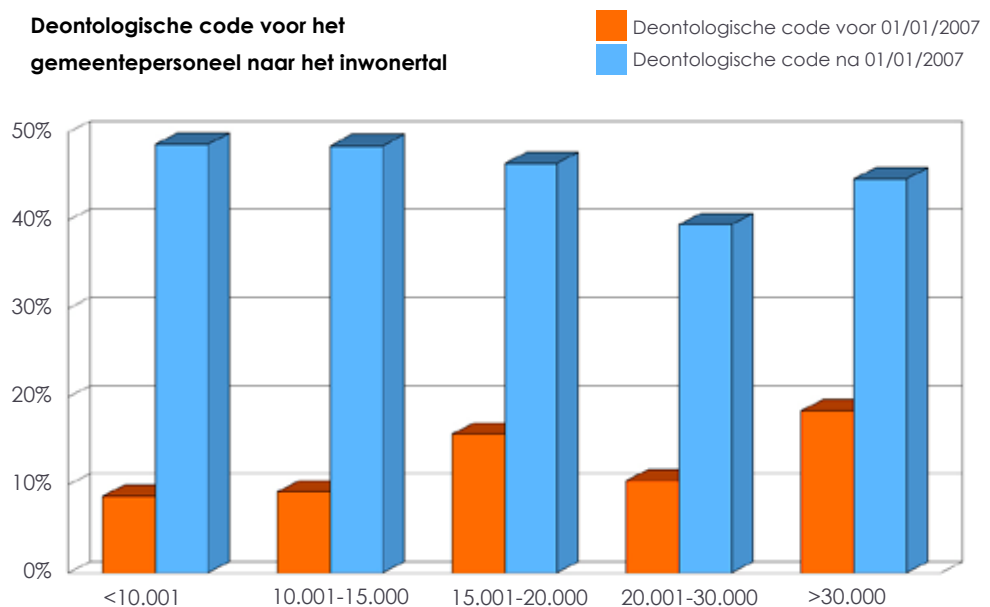
Het gemeentedecreet bevat een aantal innovaties m.b.t. het personeelsbeleid. Niet alleen voor de raadsleden en de leden van het college van burgemeester en schepenen is een deontologische code verplicht. De gemeenteraad moet ook een deontologische code vaststellen voor het gemeentepersoneel. De gemeenten kunnen kabinetspersoneel in dienst nemen t.b.v. het college van burgemeester en schepenen en/of ondersteunend personeel t.b.v. de fracties van de gemeenteraad. Daarnaast krijgen de gemeenten ook de mogelijkheid om voor verschillende functies een mandaatstelsel te voorzien en kunnen meer personeelsleden in contractueel verband in dienst worden genomen.

De deontologische code

Het gemeentedecreet verplicht de gemeenteraad niet alleen om een deontologische code aan te nemen voor de gemeenteraadsleden en de leden van het college van burgemeester en schepenen, maar ook voor de personeelsleden. Grafiek 5 geeft weer hoeveel gemeenteraden ondertussen een deontologische code hebben aangenomen voor het gemeentepersoneel. Deze grafiek geeft ook het percentage weer van het aantal gemeenten waar vóór de invoering van het gemeentedecreet al een deontologische code was voor het gemeentepersoneel. De grafiek houdt ook nog rekening met de inwonercategorie.

In totaal heeft vandaag 46% van de gemeenten een deontologische code vastgesteld voor het gemeentepersoneel. In de gemeenten tot 15.000 inwoners heeft al 49% van de gemeenten een deontologische code voor het gemeentepersoneel.

Deontologische code voor het
gemeentepersoneel naar het inwonertal

soneel. In de gemeenten met 20.001 tot 30.000 inwoners is er nog maar in 40% van de gemeenten een deontologische code voor het gemeentepersoneel, terwijl in de gemeenten met 15.001 tot 20.000 inwoners al 47% van de gemeenten een deontologische code heeft voor het gemeentepersoneel. In de grootste gemeenten is dit ondertussen in 45% van de gemeenten het geval. De verschillen zijn hier niet significant. Dit was ook niet het geval vóór 1 januari 2007. Toen leken de grootste steden en gemeenten ter zake voorlopers te zijn. In 18% van deze gemeenten was al een deontologische code voor het gemeentepersoneel aanwezig. In de gemeenten tot 15.000 inwoners was dit nog maar in 9% van de gemeenten het geval. In de gemeenten met 15.001 tot 20.000 inwoners beschikte al 16% van de gemeenten over een deontologische code voor het gemeentepersoneel, terwijl dit in de gemeenten met 20.001 tot 30.000 inwoners in 11% van de gemeenten het geval was. Een mogelijke verklaring voor het feit dat er vandaag in meer dan de helft van de gemeenten nog geen deontologische code is vastgesteld voor het gemeentepersoneel is dat men de deontologische code voor het gemeentepersoneel verwerkt in de rechtspositieregeling.

Kabinets- en fractiepersoneel

Het gemeentedecreet voorziet in de mogelijkheid om kabinets- en fractiepersoneel aan te werven. Het kabinetspersoneel kan tewerkgesteld zijn bij de burgemeester en/of schepenen en het fractiepersoneel bij de fracties van de gemeenteraad. Het kabinetspersoneel dient dus ter ondersteuning van het college van burgemeester en schepenen, terwijl het fractiepersoneel past in de doelstelling over de versterking van de gemeenteraad.

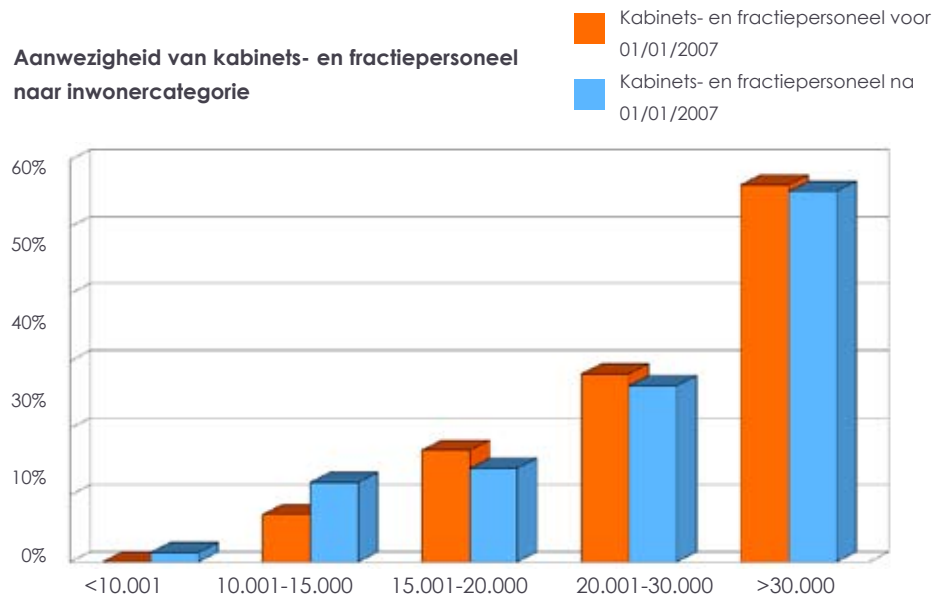
De grafiek op de volgende pagina toont dat in 18% van de gemeenten vandaag kabinetspersoneel en fractiepersoneel is tewerkgesteld. Voor de invoering van het gemeentedecreet was dit in 19% van de gemeenten het geval. De non-respons op de vraag of er vóór de invoering van het gemeentedecreet kabinetspersoneel en fractiepersoneel was tewerkgesteld bedroeg

31%. Dat maakt het moeilijk om de situatie voor en na de invoering van het gemeentedecreet te bekijken. Er bestaat wel een significant verband tussen de inwonercategorie en het al dan niet aanwezig zijn van kabinet- en fractiepersoneel, zowel voor de gegevens van voor als na de invoering van het gemeentedecreet.

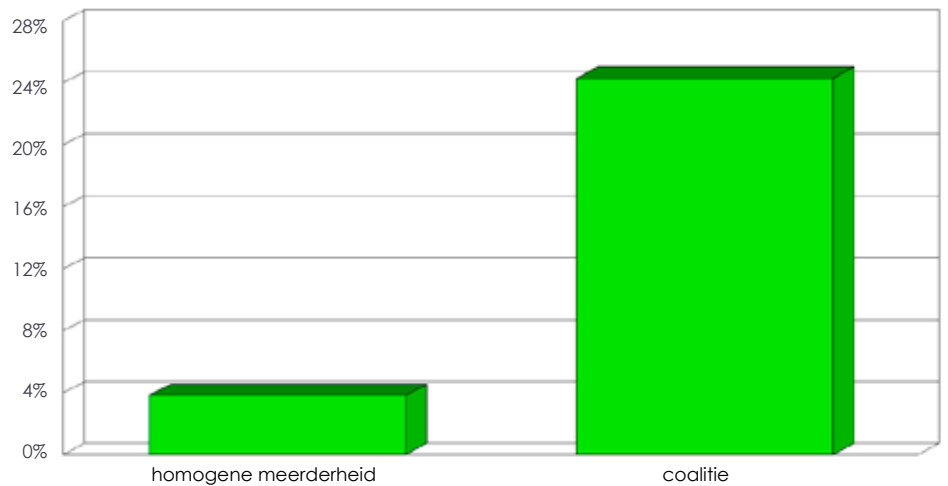
In de grootste gemeenten beschikt meer dan de helft van de gemeenten (55%) vandaag over kabinet- en/of fractiepersoneel. Hoe kleiner de inwonercategorie, hoe minder de gemeenten over kabinet- en/of fractiepersoneel beschikken. In de kleinste inwonercategorie is in 1% van de gemeenten kabinet- en/of fractiepersoneel tewerkgesteld. In vergelijking met de situatie voor de invoering van het gemeentedecreet is het kabinet- en/of fractiepersoneel enkel in de gemeenten tot 15.000 inwoners toegenomen. In gemeenten vanaf 15.001 inwoners is het aantal gemeenten dat over kabinet- en fractiepersoneel beschikt licht gedaald. Maar de respons voor de vraag of er voor de invoering van het gemeentedecreet kabinet- en fractiepersoneel was tewerkgesteld in de gemeente is erg laag. Dat maakt het moeilijk om de antwoorden te vergelijken. Tot slot willen we hier nog opmerken dat uit verdere analyse zal blijken dat fractiepersoneel slechts in drie gemeenten voorkomt en dus zo goed als onbestaande is. De betrokken bepaling uit het decreet wordt m.a.w. vooral gebruikt voor de bemanning van kabinetten.

Ook tussen de samenstelling van het college van burgemeester en schepenen (homogene meerderheid of coalitie) en het al dan niet aanwezig zijn van kabinet- en fractiepersoneel bestaat een significant verband. Grafiek hier rechts verduidelijkt dit verband. Bijna een vierde van de gemeenten waar het bestuur door

Aanwezigheid van kabinet- en fractiepersoneel naar inwonercategorie

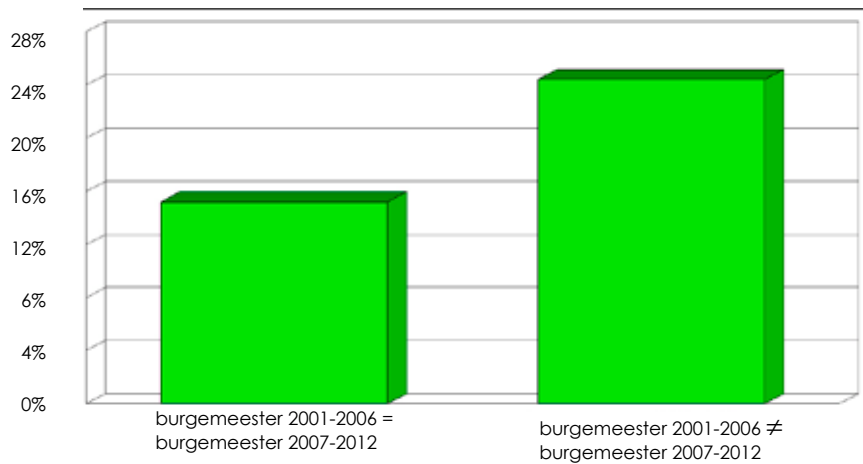
Aanwezigheid van kabinet- en fractiepersoneel naar samenstelling van het college

een coalitiemeerderheid wordt gevormd, beschikt over kabinet- en fractiepersoneel. In gemeenten met een homogene meerderheid gaat het om nauwelijks 4%. Ten slotte vinden we nog een significant verband tussen de aanwezigheid van kabinet- en fractiepersoneel en de con-

tinuïteit in de burgemeestersfunctie. De volgende grafiek geeft dit weer. In 15% van de gemeenten waar de burgemeester herbenoemd is, is kabinet- en/of fractiepersoneel aangesteld tegenover 24% van de gemeenten waar een nieuwe burgemeester aantrad.

Aanwezigheid van kabinet- en fractiepersoneel naar continuïteit in de burgemeestersfunctie

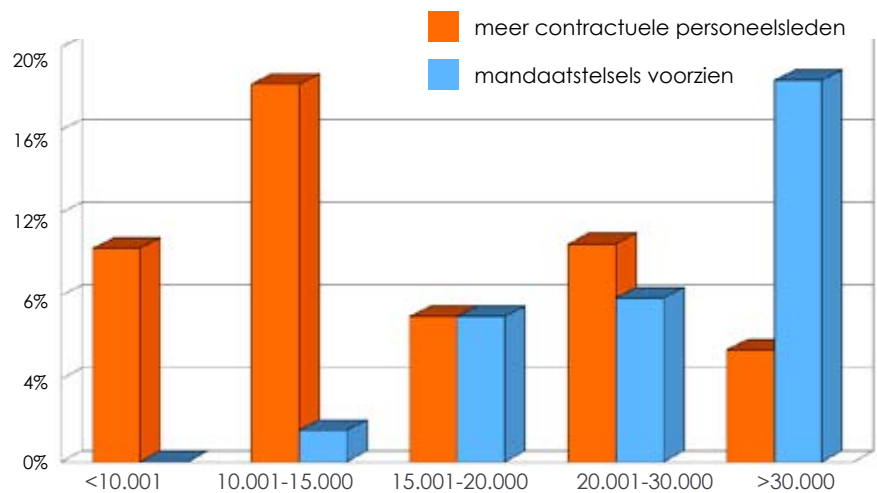

Contractueel personeel en mandaatstelsel

In artikel 104 voorziet het gemeentedecreet in de mogelijkheid om meer contractueel personeel aan te werven en volgens artikel 105, §4 van het gemeentedecreet kunnen de gemeenten voorzien in een mandaatstelsel voor het gemeentepersoneel. De volgende grafiek geeft een overzicht van de gemeenten die gebruik maken van één van deze of van beide mogelijkheden volgens inwonercategorie.

De omvang van de gemeenten lijkt geen lineaire invloed uit te oefenen op de groei van het aantal contractuele personeelsleden. De verschillen naar het inwonertal zijn niet significant. In de grootste gemeenten komt dit het minst voor (5%). In de gemeenten met 10.001 tot 15.001 heeft bijna een vijfde van de gemeenten (18%) gebruik gemaakt van de versoepelde mogelijkheid om contractueel personeel aan te werven. In de kleinste gemeenten is dit ook nog in 10% van de gemeenten het geval. In de gemeenten met 15.001

Toename aanstelling van contractuele personeelsleden en invoering van het mandaatstelsel naar inwonertal

tot 20.000 inwoners heeft slechts 7% van de gemeenten al gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. In gemeenten met 20.001 tot 30.000 inwoners heeft 11% van de gemeenten het gemeentedecreet aangewend om contractueel personeel aan te werven.

Een lineair verband met het inwonertal lijkt zich wel af te tekenen bij het invoeren van

het mandaatstelsel voor bepaalde functies. Dit is in gemeenten met minder dan 10.000 inwoners onbestaande. Ook in gemeenten met 10.001 tot 15.000 inwoners komt in nauwelijks 2% van de gemeenten een mandaatstelsel voor. Naarmate de inwonercategorieën groter worden, zijn er meer gemeenten die voorzien in een mandaatstelsel. In de grootste inwonertal

categorie voorziet 18% van de gemeenten in een mandaatstelsel. In gemeenten met een inwonertal van 15.001 tot 20.000 en 20.001 tot 30.000 inwoners hebben respectievelijk 7% en 8% van de gemeenten voorzien in een mandaatstelsel.

In 85% van de gemeenten waar het mandaatstelsel is ingevoerd gaat het om functies van niveau A. In twee gemeenten vallen de functies van gemeentesecretaris en gemeenteontvanger onder het mandaatstelsel. In twee gemeenten gaat het ook om personeel van niveau B. Ten slotte wordt in één gemeente een mandaatstelsel voorzien voor de departementshoofden en in een andere gemeente voor de cultuurbeleidcoördinator.

Besluit

Voor de ambtelijke component is een van de belangrijkste veranderingen de invoering van het managementteam. Nagenoeg 97% van de gemeenten heeft vandaag een managementteam opgericht. Voor de invoering van het gemeentedecreet was in 55% van de gemeenten al een vorm van managementteam aanwezig. Vooral in de kleinere en middelgrote gemeenten is de introductie van het managementteam een innovatie. Het aantal leden van het managementteam vandaag stijgt evenredig met het inwonertal van gemiddeld 4 leden in de kleinste gemeenten tot 7,6 leden in de grootste gemeenten. In 5% van de gemeenten neemt een lid van het college van burgemeester en schepenen stelselmatig deel aan de vergaderingen van het managementteam.

Ook ten aanzien van het gemeentepersoneel is de uitwerking van een deontologische code verplicht. Deze deontologische code is ondertussen in 46% van de gemeenten vastgesteld door de gemeenteraad.

Het gemeentedecreet geeft de gemeenten ook de mogelijkheid om kabinets- en fractiepersoneel aan te werven. In 18% van de gemeenten is vandaag kabinets- en fractiepersoneel tewerkgesteld. Het gros van dit personeel is bij de burgemeester tewerkgesteld, vervolgens bij de schepenen en in heel beperkte mate bij de fracties van de gemeenteraad. Sinds de invoering van het gemeentedecreet is er eigenlijk weinig veranderd. Voor de invoering van het gemeentedecreet was ook al in 19% van de gemeenten kabinets- en fractiepersoneel tewerkgesteld zonder dat hierover iets in de Nieuwe Gemeentewet stond vermeld. De aanwezigheid van kabinets- en fractiepersoneel stijgt evenredig met het inwonertal. Kabinets- en fractiepersoneel komt in 1% van de gemeenten met minder dan 10.000 inwoners voor, terwijl dit in 55% van de gemeenten met meer dan 30.000 inwoners het geval is. Verder zien we ook een significant verschil naargelang de samenstelling van de bestuursmeerderheid in de aanwezigheid van kabinets- en fractiepersoneel. In gemeenten met een homogene meerderheid kunnen de politici slechts in 4% van de gemeenten op dit ondersteunende personeel rekenen. In gemeenten met een coalitiemeerderheid is dit in 24% van de gemeenten het geval. Ook tussen de aanwezigheid van kabinets- en fractiepersoneel en de continuïteit in de burgemeestersfunctie von-

den we een significant verband terug. In 15% van de gemeenten waar de burgemeester nog steeds dezelfde persoon is als in de vorige legislatuur beschikken de politici over kabinets- en fractiepersoneel. In gemeenten met een andere burgemeester aan de macht beschikt bijna een vierde van de politici over kabinets- en fractiepersoneel.

Het gemeentedecreet versoepelt een aantal facetten van het personeelsbeleid. Zo zijn er meer mogelijkheden om contractueel personeel aan te werven. In 11% van de gemeenten heeft men het gemeentedecreet aangegrepen om meer contractueel personeel aan te werven. Ook kan men voor bepaalde functies een mandaatstelsel invoeren. Dit is ondertussen in 6% van de gemeenten gebeurd. In de kleinste gemeenten wordt hier geen gebruik van gemaakt, maar in de grootste gemeenten maakt al 18% van de gemeenten gebruik van het mandaatstelsel.

meer informatie

<http://soc.kuleuven.be/sbov/ned/>
(Steunpunt Bestuurlijke Organisatie
Vlaanderen)

Naar soepeler bestuurlijk toezicht op personeelsformaties in Vlaamse gemeenten

Volgt de praktijk de regelgeving?

Lokale besturen in Vlaanderen hebben dan wel eigen bevoegdheden en dito beslissingscapaciteit, toch zijn ze tegelijk gebonden door de bevoegdheden van de andere overheidsniveaus in België. Om ervoor te zorgen dat beslissingen van de plaatselijke overheden de normenhiërarchie niet schenden of het algemeen belang schaden, bestaat er een bestuurlijk toezicht. Dit heeft tot doel controle uit te oefenen op beleidsbeslissingen van de zogeheten lagere overheden. De afgelopen vijftien jaren is de regelgeving betreffende het bestuurlijk toezicht op de personeelsformaties in de Vlaamse gemeenten gaandeweg versoepeld. In dit artikel bieden we een antwoord op de vraag of deze juridische versoepeling ook in de praktijk effecten teweegbracht.

Situering

Het decreet van 28 april 1993 houdende de regeling, voor het Vlaamse Gewest, van het administratief toezicht op de gemeenten vormde de eerste etappe in de richting van een versoepeling van het toezicht op de Vlaamse gemeenten. Conform dat decreet van 1993 was enkel nog een bijzonder toezicht of goedkeuringstoezicht vereist voor besluiten die van doorslaggevend belang zijn voor het gemeentelijk bestuur, vooral op het financiële vlak. Besluiten in verband met de formaties van het statutaire personeel bleven onderworpen aan zulk een goedkeuringstoezicht, gegeven dat de personeelsformatie aanzienlijke geldelijke consequenties heeft, en dat voor een lange tijd.

In de loop van de jaren onderging het decreet van 28 april 1993 ettelijke wijzigingen. Een belangrijke decreetwijziging dateert van 15 juli 2002. Dit gebeurde in opvolging van het regeerakkoord van

de Vlaamse Regering van 13 juli 1999, dat het belang van vereenvoudiging en doorzichtigheid van de regelgeving benadrukte. Bovenstaand decreet van 2002 realiseerde dit voor het bestuurlijk toezicht. Na de inwerkingtreding van dit wijzigingsdecreet gold ook voor de personeelsformaties slechts een algemeen bestuurlijk toezicht.

Gemeentelijke besluiten aangaande de personeelsformatie zijn vanaf 2002 dadelijk na de beslissing uitvoerbaar. Een schorsing of vernietiging van het besluit blijft mogelijk binnen de in het decreet bepaalde termijn. Het decreet poneert, naast de algemene schorsingsgronden zoals onwettigheid of strijdigheid met het algemeen belang, vier welomschreven omstandigheden waarin de gouverneur tot schorsing zal overgaan:

- indien het dossier een onderbouwde verantwoording van de personeelsbehoeften ontbeert

- wanneer het dossier geen organogram bevat
- als het dossier de financiële haalbaarheid van de personeelsinzet niet aantoon
- ingeval het desbetreffende besluit personeelsfuncties bevat die een schending inhouden van de sectorale akkoorden.

De bepalingen betreffende het bestuurlijk toezicht uit het gemeentedecreet van 15 juli 2005 zetten deze tendens tot versoepeling onverkort voort. Toetsingsgronden blijven de wet en het algemeen belang. Daarnaast zal de toezichthoudende overheid enkel nog schorsend optreden wanneer het gemeentelijke besluit de financiële haalbaarheid van de wijziging of aanpassing van de personeelsformatie niet voldoende aantoon. Er blijft met andere woorden nog slechts één reële schorsingsgrond over.

¹ Nele Peeters is onderzoeker bij het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen aan de Universiteit Antwerpen (nele.peeters@ua.ac.be).

² Ria Janvier is gewoon hoogleraar aan de Universiteit Antwerpen (ria.janvier@ua.ac.be) en tegelijk voorzitter van de Onderzoeksgroep Management & Bestuur.

³ Wouter Van Dooren is postdoctoraal onderzoeker bij het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen en aangesteld als docent aan de Universiteit Antwerpen (wouter.vandooren@ua.ac.be).

Versoepeling toezichtpraktijk?

Minder schorsingen, minder dossierlast

De vraag waarop ons onderzoek een antwoord wenst te bieden, is of de hierboven zeer beknopt beschreven versoepeling in de regelgeving rond het bestuurlijk toezicht zich ook in de praktijk laat gevoelen. Om dit na te gaan, namen we interviews af van enkele 'bevoorrechte getuigen', personen die door hun dagelijkse bezigheden vertrouwd zijn met deze materie. Het ging daarbij meer concreet om personeelsleden van enkele lokale besturen, om de toezichthouders op het niveau van de centrale en provinciale afdelingen van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur (ABB), naast de vertegenwoordigers van werkgevers (VVSG) en werknemers (ACV-OD en ACOD).

Cijfers lijken alvast aan te geven dat ook de toezichtpraktijk doorheen de jaren soepeler is geworden. Uit de 'Jaarbeelden' van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur blijkt alvast dat het aandeel geschorste dossiers op het totaal tussen 2003 en 2007 drastisch is gedaald. Daar waar in 2003 nog 21,5% van het totaal aantal ontvangen dossiers wordt geschorst, neemt dit percentage in 2007 af tot 2,7% van de ingezonden dossiers.

Voorts vereenvoudigde de verplichte inhoud van een formatiedossier. Ten tijde van het goedkeuringstoezicht zagen de besturen zich verplicht onder andere prestatiegegevens, functiebeschrijvingen, het organogram en het behoefteplan door te geven aan de toezichthoudende overheid. Ook op die zaken oefende de dossierbehandelaar controle uit. Nu sinds 2006 enkel nog de financiële haalbaarheid een schorsingsgrond is – het respecteren van het algemeen belang en het naleven van andere wetten buiten beschouwing gelaten – is in elk geval de dossierlast afgenomen.

Daling aandeel schorsingen verklaard

Voor de opmerkelijke daling van het aandeel geschorste dossiers die de cijfers van het ABB aantonen, zijn er drie verklaringen: beperking van de mogelijke schorsingsgronden, het systeem van begeleiding en preadvies en het officieuze circuit. Naast deze drie verklaringen reikten praktijkdeskundigen ons nog twee verklaringen aan: de dossierinhoud en de verhoogde bestuurskracht. Omdat we deze niet hebben onderzocht, willen we geen uitspraak doen over de verklaringen. Toch achten we het nuttig om deze verklaringen mee te geven.

Beperking van de mogelijke schorsingsgronden

De eerste en meest voor de hand liggende uitleg is de afname van het aantal potentiële schorsingsgronden. Met de afschaffing van het goedkeuringstoezicht in 2002 hoefden de besturen niet langer op de officiële goedkeuring van de toezichthouders te wachten om tot de uitvoering van een aangenomen besluit over te gaan.

Systeem van begeleiding en preadvies

Een tweede verklaring voor de vermindering van het aantal geschorste beslissingen ligt bij de begeleiding die de toezichthoudende overheid biedt aan de lokale besturen. Besturen kunnen terecht bij hun provinciale afdeling voor een zogenaamd preadvies. De toezichthoudende overheid zal dan reeds voor de officiële toezichtstermijn een formatiedossier nakijken. In geval van tekortkomingen krijgt het bestuur een advies van de toezichthouders over hoe het deze kan wegwerken.

Over het algemeen waarderen de besturen deze begeleiding, vooral bij substantiële wijzigingen aan de personeelsformatie. De grens tussen advies en inmenging blijkt in de praktijk niettemin dun. Een kri-

tiek op de adviserende aanpak van het ABB luidt dat de toezichthoudende overheid hierdoor een bestuur in een bepaalde richting duwt, soms zelfs in een richting die het oorspronkelijk niet van plan was uit te gaan. Niet iedereen is het eens met deze kritiek. Wel erkennen de besturen dat de kans op een schorsing quasi nihil is als men precies doet wat de toezichthouders adviseren.

Officieus circuit

Als derde verklaring grond voor de daling van het aantal schorsingen geldt het officieuze circuit waarnaar de toezichthoudende overheid steeds vaker grijpt. In plaats van een dossier officieel te schorsen, zal de toezichthouder nu op een informele wijze contact opnemen met het bestuur. Hierbij krijgt een bestuur de mededeling welke wijzigingen nog dienen te worden aangebracht aan een dossier. De toezichthoudende overheid verwacht dan dat het bestuur deze aanpassingen doorvoert bij de eerstkomende gemeenteraad. In ruil loopt het bestuur geen officiële schorsing op. Deze manier van werken wordt meestal gevolgd wanneer het gaat om kleinere fouten.

Dossierinhoud en verhoogde bestuurskracht

Volgens praktijkdeskundigen kan de afname van het aandeel geschorste dossiers ook gerelateerd zijn aan de dossierinhoud. Het is naar hun mening zo dat de invoering van de Krachtlijnen Kelchtermans in 1993 de Vlaamse lokale besturen confronteerden met het opstellen van een personeelsformatie volgens bepaalde regels. Dit was voor veel gemeenten een tijdrovende bezigheid. Dat deze nieuwe oefening tot veel schorsingen kan hebben geleid, hoeft dan ook geen verwondering te wekken. In de daaropvolgende jaren bleef het veelal bij marginale wijzigingen aan de oorspronkelijke formatie waardoor er minder schorsend diende te worden opgetreden.

Een andere verklaring volgens diezelfde praktijkdeskundigen moeten we zoeken bij de bestuurskracht van de lokale besturen. De deskundigen geloven namelijk dat lokale besturen de afgelopen jaren een professionaliseringsproces doorliepen en dat hierdoor de kwaliteit van hun ambtelijke organisatie verhoogde. Dit zou een gunstig effect hebben op de kwaliteit van hun dossiers, waardoor de toezichthoudende overheid minder zou moeten ingrijpen.

Dubbele rol Agentschap voor Binnenlands Bestuur: coach of scheidsrechter?

Uit de interviews blijkt dat het ABB op dit moment een dubbele rol heeft. Enerzijds heeft de toezichthoudende overheid een controlerende functie, anderzijds wil ze besturen begeleiden en coachen.

Dit is in feite een contradictie in terminis, waardoor het voor de besturen niet altijd duidelijk is welk petje het agentschap op heeft. Het is moeilijk om tegelijk coach en scheidsrechter te zijn. Deze spanning komt ook tot uiting in de onduidelijke status van het preadvies.

Gemeenten zijn vragende partij voor begeleiding, maar hekelen het feit dat het ABB bij een preadvies niet bindend wil optreden. Het ABB neemt namelijk pas een definitieve beslissing nadat het dossier officieel is ingediend. Indien de dos-

sierbehandelaar dan nog fouten of tekortkomingen in het dossier opmerkt, kan dit resulteren in een finaal antwoord dat afwijkt van het eerdere preadvies.

Besturen juichen die begeleidende rol toe en vinden deze bijzonder nuttig, maar zouden de controlerende functie liever afgeschaft zien. Ze ervaren het toezicht in zijn huidige vorm vaak als betuttelend en voelen zich beperkt in de keuzes die ze mogen en kunnen maken. De geïnterviewde vertegenwoordigers van de gemeenten gaven blijk van een grote voorkeur voor een systeem waarbij de toezichthoudende overheid meer aandacht besteedt aan het begeleidende aspect en minder aan het controlerende. Als de toezichthoudende overheid het dossier mee opstelt en begeleidt, lijkt het bovendien logisch dat die controle vervalt.

Niettemin passen hierbij twee kritische kanttekeningen. Besturen moeten zich ervan bewust zijn dat hun ideaalvisie resulteert in een verschuiving van een controle ex post naar een controle ex ante. Daarenboven wordt het toezicht daarvoor mogelijk nog ingrijpender, want in dit scenario zitten de toezichthouders mee aan tafel wanneer personeelsbeleid wordt gemaakt.

Visie van de onderscheiden stakeholders

In aanvulling geven we hieronder meer in detail de visies weer van de gemeenten, de centrale afdeling en de provinciale afdelingen van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, naast die van de werkgevers- en werknemersvertegenwoordigers.

Lokale besturen: 'te veel toezicht op detail, provinciale verschillen'

Besturen laten zich algemeen positief uit over de begeleidende rol vanwege de toezichthoudende overheid. In de interviews gaven de gemeenten te kennen

een vrij goede verhouding te hebben met de toezichthouders.

Dit neemt niet weg dat de geïnterviewde gemeentebesturen niet echt gelukkig zijn met het toezicht in zijn huidige vorm. Twee punten van kritiek treden daarbij op de voorgrond. Enerzijds beklagen de besturen zich over de mate van detail. Anderzijds is uit onze interviews een sterke afhankelijkheid van de persoon van de toezichthouder naar voor gekomen. Het gevoel leeft bij meerdere gemeenten dat het uitgeoefende toezicht, en het resultaat ervan, afhankelijk is van de persoon die het dossier behandelt. Dit maakt dat het toezicht over de provincies heen verschillend wordt uitgeoefend en dat niet alle besturen gelijk zijn voor de wet.

Provinciale afdelingen van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur: 'goede relaties met de gemeenten'

De provinciale afdelingen rapporteren dat ze - globaal genomen - een correcte relatie hebben met de lokale besturen. De 'probleemgemeenten' zijn, naar zeggen van de toezichthouders, "op één hand te tellen".

Die goede band is, volgens de toezichthouders, het resultaat van het systeem van het preadvies. Hierdoor zijn ze in staat om al voor de officiële indiening van het dossier pijnpunten en tekortkomingen bloot te leggen. De vertrouwensband die hierdoor ontstaat, werkt drempelverlagend.

Centrale afdeling van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur: 'gedeelde verantwoordelijkheid'

De problemen met het bestuurlijk toezicht op personeelsformaties hebben, naar het oordeel van de centrale afdeling van het ABB veel - zo niet alles - te maken met het gebrek aan expertise en deskundigheid. Enerzijds beschikken de lokale besturen veelal zelf niet over voldoende en deskundig personeel. Anderzijds zijn ook de toezichthouders niet steeds even

goed voorbereid om hun begeleidende expertrol waar te maken. Het gaat hier om een gedeelde verantwoordelijkheid. Een alternatief, bovendien combineerbaar met het vorige, bestaat erin dat het lokale bestuur extern de nodige competenties inhuurt. Enkele besturen maken hier al gebruik van, en schakelen een consultancykantoor in. De centrale afdeling van het ABB vindt dit als zodanig geen slechte zaak, maar waarschuwt dat besturen dan moeten kiezen voor consultants die op maat werken en een gedegen begeleiding aanbieden.

Bovendien erkent de centrale afdeling dat de actuele rol van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur niet eenduidig is: de scheiding tussen begeleiden en controleren is (te) vaag, zeker bij het verlenen van preadvies. Naar de toekomst zien de centrale toezichthouders een en ander evolueren waardoor dit spanningsveld als vanzelf verdwijnt.

Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten: 'toezicht als klachtenbehandelaar'

De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten meent dat de begeleiding van lokale besturen een taak is die haar toekomt. Het takenpakket van de toezichthoudende overheid zou vanuit die visie worden beperkt tot klachtenbehandeling. Het voorstel van de VVSG impliceert dat het takenpakket van de toezichthoudende overheid inzake personeelsformaties wordt gereduceerd tot het behandelen van klachten. In dit voorstel heeft de toezichthoudende overheid geen inspraak meer in de formaties en oefent ze ook geen controle meer uit, tenzij in het geval dat een klacht is ingediend. De VVSG van haar kant zal zorgen voor het professioneel ondersteunen van de besturen bij het opstellen van een personeelsformatie.

Deze denkpiste van de VVSG kan op begrip rekenen van de centrale afdeling van het ABB. De centrale toezichthouders

geloven namelijk dat het bestuurlijk toezicht op de personeelsformaties op termijn zal worden afgeschaft. Dit heeft alles te maken met de 'strategische meerjarenplanning' die het gemeentedecreet naar voor schuift: een planning voor een tijdsperiode van zes jaar, gelijklopend met de legislatuur van het lokale politieke bestuur die resulteert in een beleidsplan dat alle doelen en middelen bundelt. Tegelijkertijd moet het lokale bestuur - onder andere - ook beslissen welke personeelsleden het nodig zal hebben bij het realiseren van die doelen. De gemeente dient hiertoe dan ook het nodige budget te voorzien. Een belangrijk, zo niet het belangrijkste, onderdeel van een strategische meerjarenplanning is immers het financiële luik. Het gemeentebestuur dient alle kosten en uitgaven op voorhand te berekenen in een sluitende meerjarenbegroting.

Momenteel is die meerjarenplanning, annex -begroting nog niet verplicht. Zodra dit wel het geval is, zal het toezicht zich dan ook toespitsen op de inkomsten, uitgaven en de verantwoording ervan. Vanaf dan is het de bedoeling dat gemeenten de vrijheid hebben om zelf doelen en middelen te bepalen, en hiervoor een sluitende begroting op te stellen op lange termijn. Het toezicht zal zich dan niet langer bezig houden met hoe bijvoorbeeld die personeelsformatie eruit ziet, maar wel of de begrotingsopmaak klopt.

Voegen wij hier nog aan toe dat de centrale afdeling van het ABB wel de vraag opwerpt of deze versoepeling goed is voor alle lokale besturen. Op lange termijn is deze versoepeling een goede zaak, maar allicht zijn er besturen die nu nog niet klaar zijn voor deze enorme responsabilisering.

Vakbonden: 'toezicht is een goede zaak'

De vakbonden vinden het toezicht noodzakelijk. In hun visie zorgt het bestaan van een systeem van toezicht er mee voor dat besturen correct en zorgvuldig beslissingen nemen. De toezichthoudende overheid hoeft volgens de vakbonden

zelfs niet op te treden, de mogelijkheid ertoe heeft op zich voldoende 'afschrik-effect'. Daarbij komt dat de toezichthoudende overheid voor de vakbonden als organisatie een nuttige instantie is. Het is in feite een tussenliggend niveau, waar vakbonden of burgers terecht kunnen met klachten. Zonder dit niveau zouden klachten rechtstreeks aan de Raad van State moeten worden geadresseerd.

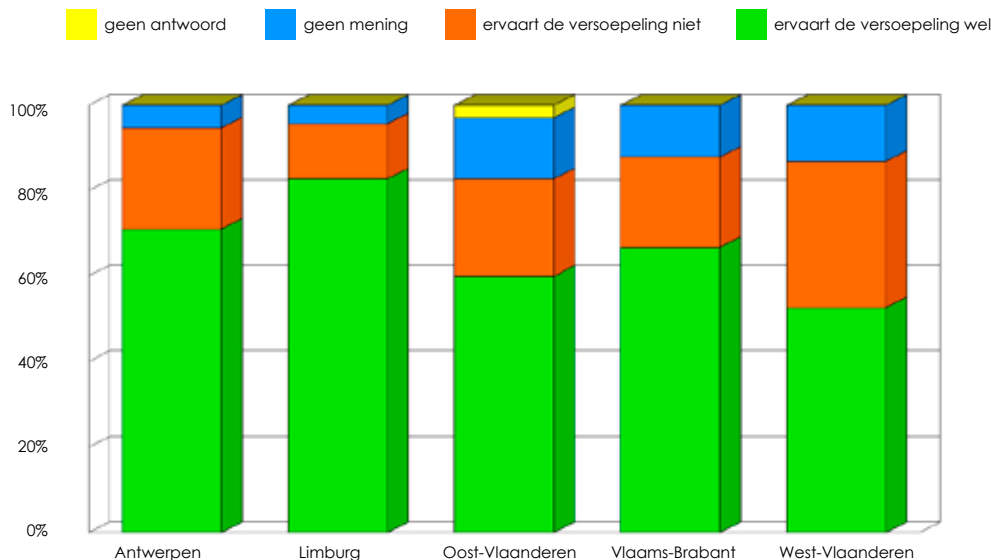
Het bestaan van toezicht dwingt bovendien (mee) de naleving van het vakbondsstatuut af. Gemeenten zijn verplicht in overleg te treden met de representatieve vakorganisaties bij elke wijziging aan de personeelsformatie. Het resultaat van dit overleg moet aan het formatiedossier worden toegevoegd. Dossiers van besturen die dit vakbondsoverleg (al dan niet bewust) negeren, lopen zonder uitzondering een schorsing op.

Ervaren besturen de juridische versoepeling ook in de praktijk?

In het najaar van 2008 stuurde het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen onder leiding van de Katholieke Universiteit Leuven een vragenlijst uit naar alle 308 Vlaamse lokale besturen. De survey kreeg als titel 'Management en Innovatie in Lokale Besturen' mee en werd uitgevoerd door een onderzoeksteam onder leiding van prof. dr. Geert Bouckaert en prof. dr. Annie Hondeghem.

In deze vragenlijst kwam, onder andere, volgende vraag aan bod: "De regelgeving betreffende het bestuurlijk toezicht op de personeelsformatie werd de laatste jaren versoepeld. Ervaart uw bestuur deze theoretische versoepeling ook in de praktijk?"

In totaal vulde 53,8% van alle Oost-Vlaamse gemeenten de vragenlijst in, net zoals 54,3% van de Antwerpse gemeenten. In Limburg nam 52,3% van de gemeenten deel, in West-Vlaanderen 59,4% en in

Vlaams-Brabant 50,8%. Deze cijfers zijn zeer gelijkaardig, waardoor verschillen in de antwoorden tussen de provincies niet gekleurd zijn door verschillen in de responsrate.

De grafiek geeft de indeling naar de Vlaamse provincies weer. De interpretatie ervan gaat als volgt: 100% van de gemeenten in een provincie komt overeen met het totaal aan gemeenten uit die provincie die hebben deelgenomen aan de vragenlijst. Bijvoorbeeld, zo blijkt uit bovenstaande figuur dat 71,10% van de Antwerpse gemeenten die de vragenlijst invulden de versoepeling in de praktijk zegt te ervaren, tegenover 23,7% die stelt deze versoepeling niet in de praktijk te ervaren. 5,30% van die gemeenten heeft hierover geen mening.

In Limburg ervaart 82,6% van de gemeenten die de vragenlijst invulden de versoepeling in de praktijk, net zoals 60% in Oost-Vlaanderen, 66,7% in Vlaams-Brabant en 52,6% in West-Vlaanderen. West-Vlaanderen en Limburg zijn dus de twee uitersten volgens deze survey. Het aandeel gemeenten dat de versoepeling niet zegt te ervaren bedraagt 13% in Limburg. In West-Vlaanderen loopt dat aandeel op tot maar liefst 34,7%.

Deze cijfers sluiten aan bij onze eerdere bevindingen. In eerste instantie kunnen we onze conclusie dat er sprake is van een gedeeltelijke versoepeling aan de hand van deze resultaten bevestigen. De juridische versoepeling heeft zeker positieve effecten in de toezichtpraktijk teweeggebracht. In tweede instantie lijken deze cijfers ons vermoeden dat er sprake is van provinciale verschillen te bevestigen. We vermoeden namelijk dat verschillen in de uitoefening van het toezicht aan de basis liggen van het vastgestelde verschil tussen Limburg en West-Vlaanderen.

Algemene conclusies

Gedeeltelijke versoepeling van toezicht

Ons onderzoek reveleert dat de juridische versoepeling op het vlak van het bestuurlijk toezicht zich grotendeels ook in de werkelijkheid doet voelen. In 2007 laten zich beduidend minder schorsingen optekenen dan in 2003 en de dossierlast is duidelijk afgenomen omdat er minder verplicht op te nemen inhoud is. Gecombineerd met de reductie van het aantal verplicht in te sturen besluiten, leidt dit inderdaad tot een versoepeling voor de gemeenten.

De afname van schorsingen laat zich verklaren door drie factoren: de beperking van mogelijke schorsingsgronden, het systeem van preadvies en begeleiding en het officieuze circuit. Ook de dossierinhoud en de verhoogde bestuurskracht van de Vlaamse gemeenten kunnen een verklaring bieden.

Ondanks de juridische en feitelijke versoepeling van de toezichtpraktijk nemen de besturen nog vaak de adjectieven 'belemmerend' en 'betuttelend' in de mond als hen wordt gevraagd hun wedervaren met de toezichthoudende overheid te kwalificeren. Volgens officiële statistieken daalt het aandeel geschorste dossiers, maar dat neemt – naar het aanvoelen van de besturen – niet weg dat de toezichthouders hen nu veeleer informeel maar niettemin 'dwingend' verplichten de nodige aanpassingen te doen in hun dossier. Ook rapporteren besturen over dossierbehandelaars die te gedetailleerd te werk gaan.

Provinciale verschillen in de toezichtpraktijk

Een andere opvallende vaststelling is dat er tussen de provinciale afdelingen van het ABB onderling, en tussen het provinciale en centrale niveau uiteenlopende visies bestaan over het uit te oefenen toezicht. Sommige provinciale afdelingen gaan soepeler met het toezicht om dan anderen. De centrale afdeling van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur houdt er bovendien meer moderne denkbepelden op na dan de provinciale afdelingen, althans in de ogen van de centrale afdeling zelf, maar evengoed volgens de gemeenten.

Toezicht in de toekomst?

De centrale afdeling van het ABB gelooft dat het toezicht op de personeelsformaties op termijn zal verdwijnen. Dit hangt samen met de inwerkingtreding van de

zogenaamde strategische meerjarenplanning in het raam van het gemeentedecreet.

Hoe dan ook, is en blijft er een duidelijke nood aan begeleiding van de kant van de lokale besturen die intern niet steeds over de nodige competenties beschikken. Hier ziet de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) voor zichzelf een belangrijke(re) rol weggelegd. De VVSG wil zich opwerpen als begeleidende partner van de besturen, niet alleen op juridisch vlak, maar ook en vooral wat HRM of algemeen strategisch management betreft. Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur zou in de toekomst dan vooral nog toezicht uitoefenen op de strategische meerjarenplanning, met focus op de begrotingsopmaak. Daarnaast zou in dit hertekende landschap het agentschap instaan voor klachtenbehandeling

waarbij personeelsleden en vakbonden met hun eventuele grieven terecht kunnen.

De vraag is wel of alle stakeholders klaar zijn voor zulk een hervorming en of alle 308 Vlaamse gemeenten om (zullen) kunnen gaan met een dergelijke vergaande responsabilisering. Misschien moeten we maar even de vergelijking maken met het lager onderwijs: om ook de slechtste leerling van de klas over de streep te trekken, zal veel zorgbegeleiding nodig zijn. Maar het is de investering waard.

Meer informatie

Peeters, Nele, Janvier, Ria & Van Dooren, Wouter (2009), Het bestuurlijk toezicht op de personeelsformaties van de Vlaamse gemeenten. De juridische versoepeling in de praktijk, onderzoeksrapport voor het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen, binnenkort af te laden op www.steunpuntbov.be. Meer informatie over het rapport is te verkrijgen via nele.peeters@ua.ac.be.

Deze bijdrage is gebaseerd op onderzoek uitgevoerd in het kader van het Steunpunt voor beleidsrelevant onderzoek - Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen (SBOV II - 2007-2011), gefinancierd door de Vlaamse overheid. De inhoud van deze bijdrage vermeldt de mening van de auteurs en niet deze van de Vlaamse overheid.

Agentschap voor Binnenlands Bestuur stelt haar logo voor

Om zijn visuele herkenbaarheid te versterken heeft het Agentschap voor Binnenlands Bestuur een eigen logo ontwikkeld dat voortaan zal prijken op onze verschillende communicatie-instrumenten: BinnenBand, de website, de elektronische nieuwsbrief Binnenl@nd en andere publicaties.

Rekening houdend met het brede actieterrein en de diversiteit aan doelgroepen van het agentschap werd gekozen voor een abstract symbool. De constructie met cirkels van verschillende omvang en kleur symboliseert de rijke schakering aan lokale

AGENTSCHAP VOOR
**BINNENLANDS
BESTUUR**

en provinciale besturen in Vlaanderen: de steden en gemeenten, hun samenwerkingsverbanden en besturen die ervan afgeleid zijn of die er verband mee houden. Het logo staat tegelijkertijd voor de diversiteit die Vlaanderen en zijn bewoners kenmerkt en legt zo ook de link naar het inburgeringsbeleid: ondanks een grote verscheidenheid in omvang en maat bekomen we toch een mooi en consistent geheel.

Beroepscommissie voor Tuchtzaken werkzaamheden 2008

Noch het gemeentedecreet, noch het tuchtprocedurebesluit van 15 december 2006 schrijven een verplichting tot bekendmaking van de beslissingen van de beroepscommissie voor, waaruit kan worden afgeleid dat het (althans tot nu toe) niet de wil van de decreetgever is geweest om de beslissingen van de beroepscommissie op actieve wijze openbaar te maken.

Om die beslissingen alsnog enige bekendheid te kunnen geven stelt het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, in opdracht van en na overleg met de Beroepscommissie voor Tuchtzaken, jaarlijks een overzichtslijst op met een schematisch overzicht van de beslissingen die de beroepscommissie heeft genomen in tuchtberoepen die in het betrokken kalenderjaar werden ingediend. Dit overzicht bevat geen verwijzing naar de eigenlijke dossiernummers, de namen van de betrokkenen, de concrete feiten, de

besturen enz... Er wordt alleen een samenvatting gemaakt van de redenen en procedurele aspecten die hebben geleid tot de uitspraak. Hiermee wordt aldus geen afbreuk gedaan aan de reglementering rond de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en de openbaarheid van bestuursdocumenten.

Omwille van de omvang van die overzichtslijst volgt hierna een beknopte samenvatting van de uitspraken die werden gedaan in beroepen ingediend in het jaar 2008.

Meer informatie

De meer uitgebreide versie, evenals de overzichtslijst van het jaar 2007, kan u raadplegen op www.binnenland.vlaanderen.be bij de rubriek personeel/tucht.

Omschrijving tuchtvergrijp of ordemaatregel	Beslissing tuchtoverheid	Beslissing beroepscommissie
Preventieve schorsing wegens opstart strafonderzoek rond onregelmatigheden in dossiers	Verlenging van preventieve schorsing met inhouding van salaris	28 maart 2008 Verlenging van preventieve schorsing zonder inhouding van salaris
Zich onttrekken aan opgelegde taken	Zes maanden schorsing	7 maart 2008 Eén maand schorsing
Geen gevolg geven aan een oproep	Ontslag van ambtswege	22 januari 2008 Beroepscommissie verklaart zich onbevoegd
Strafrechtelijk onderzoek wegens verduisteren van geld	Weigering om in te gaan op verzoek om terugzetting in graad teniet te doen	28 januari 2008 Beroepscommissie verklaart zich onbevoegd
Tegen betaling diensten aanbieden tijdens de diensturen	Ontslag van ambtswege	7 mei 2008 Schorsing van drie maanden
Halve dag onwettig afwezig	Inhouding van salaris voor vier maanden (tot het niveau van het leefloon)	14 mei 2008 Inhouding van salaris met 20% gedurende één week
Tekortkoming aan beroepsplicht	Blaam	7 mei 2008 Geen tuchtinbreuk
Aanvaarden van een gift	Inhouding van wedde ten belope van 20% gedurende zes maanden	27 juni 2008 Inhouding van wedde ten belope van 20% gedurende zes maanden
Tekortkoming in beroepsplicht	1 week schorsing met inhouding van wedde	3 juli 2008 1 week schorsing met inhouding van wedde
Tekortkoming in beroepsplicht	Inhouding van salaris met 20% gedurende 1 week	29 oktober 2008 Geen tuchtinbreuk
Achterhouden van geld en frequente werkweigering	Ontslag van ambtswege	17 september 2008 Vier maanden schorsing
- Pesten op het werk - Niet aanvatten opgedragen taken - Verbruik van bier tijdens werkuren	Ontslag van ambtswege	22 oktober 2008 Inhouding van salaris met 20% gedurende drie maanden
Bewust ondermaats presteren	Inhouding van salaris met 20% gedurende 3 maanden	3 december 2008 Blaam
Bewust ondermaats presteren	Inhouding van salaris met 20% gedurende 3 maanden	3 december 2008 Blaam
Geld innen voor kosteloze dienstverlening	Ontslag van ambtswege	1 oktober 2008 Geen tuchtstraf

Klacht bij procureur wegens onregelmatigheden bij toekenning van vergoedingen	Preventieve schorsing voor een periode van 4 maanden	23 september 2008 Geen decretale gronden om over te gaan tot preventieve schorsing met inhouding van salaris
Diefstal van stadsgoederen	Schorsing voor een periode van 2 maanden	29 oktober 2008 Inhouding van 20% van het salaris gedurende één week
Tekortkoming in beroepsplicht waardoor waardigheid van het ambt in het gedrang wordt gebracht	Inhouding van salaris gedurende één week	5 november 2008 Inhouding van 20% van het salaris gedurende één week
Onzorgvuldig handelen tijdens dienstopdracht	Inhouding van 20% van het salaris gedurende vier maanden	13 februari 2009 De opgelegde straf wordt als onbestaande beschouwd ingevolge de vastgestelde nietigheid van de bestreden beslissing
Ordemaatregel wegens gerechtelijk onderzoek naar ten 'onrechte' toegekende vergoedingen (reiskosten)	Verlenging preventieve schorsing met inhouding van salaris	16 december 2008 Verlenging preventieve schorsing met inhouding van salaris
Tuchtmaatregel niet gekend	Inhouding salaris ten belope van 20%	7 november 2008 Onontvankelijk wegens ontbreken argumenten
Creëren van fictieve aanstelling	Ontslag van ambtswege	13 februari 2009 Schorsing gedurende 6 maanden
Diefstal	Ontslag van ambtswege	3 februari 2009 Ontslag van ambtswege
Inbreuk op beroepsplichten en tegen de discretieplicht	Inhouding salaris ten belope van 20% gedurende drie maanden	19 februari 2009 Inhouding salaris met 20% gedurende één maand

Richtlijnig

Martine Van Ruyskensvelde

In deze rubriek krijgt u een overzicht van recent opgestelde omzendbrieven over binnenlands bestuur, inburgering en stedenbeleid.

Omszendbrief BB 2009/01 van 30 januari 2009

In de omzendbrief wordt uitvoerig uiteengezet dat de autonome gemeentebedrijven (AGB) in principe kunnen afwijken van alle onderdelen van de rechtspositieregeling van het gemeentepersoneel van hun gemeente. De afwijkingen kunnen niet totaal willekeurig gebeuren. Ze moeten worden gemotiveerd op basis van het specifieke karakter van het AGB. Verder kunnen de AGB's niet afwijken van dwingende hogere rechtsnormen. De uitvoeringsbesluiten bij het gemeentedecreet, in het bijzonder het uitvoeringsbesluit van 7 december 2007 betreffende de rechtspositieregeling van het gemeente- en provinciepersoneel, vormen echter geen dwingende rechtsnormen voor het personeel van een AGB. Het autonoom gemeentebedrijf kan op gemotiveerde wijze afwijken van de gemeentelijke rechtspositieregeling. De afwijkingen mogen niet in strijd zijn met eventuele wettelijke bepalingen met rechtstreekse werking, ook ten aanzien van het personeel van een AGB, of voor een deel van dit personeel. Dit is bijvoorbeeld het geval met dwingende bepalingen uit de Arbeidsovereenkomstenwet of met de regeling van de sociale zekerheid.

Wijzigingen bevoegdheidsregeling gemeentelijke bestuursorganen

Toepassing van de wetgeving op de overheidsopdrachten

Deze tekst beschrijft de wijzigingen die zijn aangebracht aan het gemeentedecreet door het decreet van 23 januari 2009 (BS 4 februari 2009). Volgens de principebeslissing van de Vlaamse Regering van 6 februari 2009 zullen deze wijzigingen op 1 juli 2009 van toepassing zijn.

Het is niet altijd even duidelijk welke beslissingen in het kader van de wet op de overheidsopdrachten moeten genomen worden door de gemeenteraad dan wel door het college van burgemeester en schepenen.

Om dat te weten moeten we de wet op de overheidsopdrachten samen lezen met het gemeentedecreet en samen met de delegaties die binnen het gemeentebestuur zijn gegeven.

Zo verwijst artikel 6 van de wet van 24 december 1993, BS 22 januari 1994, naar de specifieke regels voor elk bestuurlijk niveau. Voor de gemeentebesturen vallen we dan terug op het gemeentedecreet van 15 juli 2005, BS 26 juni 2006.

Het decreet van 23 januari 2009 brengt aan de algemene principes geen grondige wijzigingen aan. Wél heeft dit decreet in een aantal gevallen, op basis van de praktijk, de huidige bevoegdheidsregeling aangepast en/of duidelijker omschreven.

Bevoegdheid gemeenteraad

Zo blijft de gemeenteraad nog steeds bevoegd om de wijze van gunnen vast te leggen en om de voorwaarden van de overheidsopdracht te omschrijven (gemeentedecreet, gewijzigd artikel 43, §2, 11°).

De gemeenteraad kan deze bevoegdheid in een aantal gevallen verder delegeren naar het college van burgemeester en schepenen.

De raad kan dit ondermeer doen door het begrip *dagelijks bestuur* in te vullen op het niveau van de eigen gemeente. Deze bevoegdheid staat nu in de gewijzigde artikelen 43, §2, 9° en 43, §2, 11°, a.

Onder dagelijks bestuur kan er worden verstaan die beheersdaden die geboekt worden op het exploitatiebudget of die in normale omstandigheden het lokaal bestuur niet voor meer dan een jaar binden. De gewone leveringen en diensten die voldoen aan bovenvermelde voorwaarden vallen dus onder dagelijks bestuur.

Het dagelijks bestuur kan ook investeringen omvatten voor zover deze binnen hetzelfde boekjaar gerealiseerd of geleverd worden in normale omstandigheden.

Grote investeringsprojecten behoren, zelfs als ze binnen het jaar gerealiseerd worden, niet tot het dagelijks bestuur.¹

Grote investeringsprojecten kunnen wel gedelegeerd worden door een opdracht **nominatief** op te nemen in het vastgestelde budget (artikel 43, §2, 11°, b.).

Op basis van dit artikel kan de raad het college bevoegd maken om de wijze van gunnen en de voorwaarden van de opdracht vast te stellen voor zover de gemeenteraad dit zelf niet heeft gedaan. In de praktijk rees wel eens de vraag of de gemeenteraad dan nog een aparte

beslissing moest nemen dan wel of het college zondermeer bevoegd was als de raad gewoon geen beslissing hierover had genomen.

Tijdens de parlementaire besprekingen van het gemeentedecreet van 15 juli 2005 werd hierover gezegd dat de raad deze keuze moest maken tijdens de bespreking van de begroting waarbij het budget nominatief wordt vastgelegd². Als de raad op dat ogenblik dus geen beslissing neemt, dan is het college bevoegd om de wijze van gunnen en de voorwaarden vast te stellen.

Bevoegdheden college van burgemeester en schepenen

In bepaalde hierna omschreven gevallen heeft het college bevoegdheden, die zijn toegewezen door de gemeenteraad. In andere gevallen krijgt het college een rechtstreekse bevoegdheid uit het gemeentedecreet.

Bevoegdheid om de wijze van gunnen en de voorwaarden van de opdracht vast te stellen.

Het college is bevoegd om de wijze van gunning en de voorwaarden van overheidsopdrachten vast te stellen, als het gaat om een opdracht die is omschreven in het begrip *dagelijks bestuur*, zoals vastgesteld door de gemeenteraad (gewijzigd artikel 57, §3, 5° - zie bespreking hierboven).

De wijze van gunning en de voorwaarden van overheidsopdrachten worden eveneens door het college vastgesteld als de opdracht **nominatief** in het vastgestelde budget is opgenomen en de gemeenteraad de wijze van gunning en de voorwaarden niet zelf heeft vastgesteld (gewijzigd artikel 57, §3, 6° - zie bespreking hierboven).

Nieuw is dat het college ook rechtstreeks, zonder dat er een delegatie nodig is van de raad, bevoegd is om **leningen** aan te gaan voor een periode langer dan één jaar (artikel 57, §3, 14°, a.). Het college beslist dus voortaan over de gunning van de overheidsopdracht voor het aangaan van leningen voor langer dan één jaar. Het opnemen zelf van het leningsbedrag behoort tot de bevoegdheid van de financieel beheerder in het kader van zijn thesauriebeheer. Het thesauriebeheer omvat ook bijvoorbeeld de beleggingen op ten hoogste een jaar en het aangaan van kasfaciliteiten. Onder kasfaciliteiten moet eveneens verstaan worden *leningen van minder of gelijk aan een jaar* zoals bijvoorbeeld kaskredieten en *straight-loans*.³

Ook het herschikken van leningen waardoor de aflossingstermijn afneemt, wordt een toegewezen bevoegdheid van het college. Op basis van het gewijzigde artikel 57, §3, 14°, b. kan het college de financiële lasten van de opgenomen leningen herschikken door die lasten te spreiden over een kortere of gelijke periode.

Herschikkingen van leningen, waardoor de aflossingstermijn echter toeneemt, blijft een voorbehouden bevoegdheid van de raad.

Het college wordt ook bevoegd voor **beleggingen** met een vaste looptijd van minimaal een volledig jaar (artikel 57, §3, 15°). We moeten hier tellen met een periode van twaalf maanden. De termijn is dus niet gekoppeld aan een boekjaar of een kalenderjaar. De beleggingen op minder dan één jaar behoren tot het thesauriebeheer en gebeuren dus door de financieel beheerder.⁴

Beleggingen, evenals leningen, vallen in principe onder de wetgeving op de overheidsopdrachten. Bijlage II bij de wet van 24 december 1993 op de overheidsopdrachten neemt deze opdrachten van

diensten op onder A, 6, b. Uitzondering wordt gemaakt voor verrichtingen met effecten of andere financiële instrumenten. Hierop is de wet op de overheidsopdrachten niet van toepassing.⁵

De wijziging aan het gemeentedecreet voert ten slotte ook de mogelijkheid terug in om het college te laten beslissen bij **hoogdringendheid**. In afwijking van artikel 43 kan dus het college van burgemeester en schepenen in geval van dwingende en onvoorziene omstandigheden op eigen initiatief de bevoegdheid betreffende de vaststelling van de wijze van gunning en de voorwaarde van overheidsopdrachten, uitoefenen. Deze bevoegdheid is niet voor delegatie vatbaar (gewijzigd artikel 58, laatste alinea).

Ook artikel 157 van het gemeentedecreet regelt de problematiek van de hoogdringendheid. Budgetwijzigingen horen in principe tot de bevoegdheid van de gemeenteraad.

Het college van burgemeester en schepenen kan echter op eigen verantwoordelijkheid in de uitgave voorzien als het geringste uitstel onbetwistbare schade zou veroorzaken. Het college van burgemeester en schepenen brengt de gemeenteraad en de externe auditcommissie daarvan onverwijld op de hoogte.

Artikel 91 van het decreet van 23 januari 2009 voegt aan artikel 157, 4° van het gemeentedecreet nog toe dat de bevoegdheid om over de uitgaven te beslissen, tegelijk ook de bevoegdheid inhoudt tot het vaststellen van de voorwaarden van overheidsopdrachten, het vaststellen van de wijze van gunning van overheidsopdrachten, het voeren van de gunningsprocedure, de gunning en de uitvoering van de overheidsopdrachten.

De memorie van toelichting herinnert er aan dat deze bevoegdheid over de hoogdringendheid geen afbreuk doet aan de regels vervat in de wet van 24 december

1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanname van werken, leveringen en diensten, die inzake overheidsopdrachten van toepassing is. Meer bepaald stelt artikel 17, §2, 1°, c) van de wet van 24 december 1993 op de overheidsopdrachten dat er bij onderhandelingsprocedure kan gehandeld worden zonder naleving van bekendmakingsregels bij de aanvang van de procedure doch, indien mogelijk, na raadpleging van meerdere aannemers, leveranciers of dienstverleners. Deze mogelijkheid is voorzien wanneer, in het geval van een overheidsopdracht voor aanname van werken, leveringen of diensten, voor zover strikt noodzakelijk, het dringend karakter dat voortvloeit uit niet te voorzien gebeurtenissen, niet toelaat de bij de andere procedures gestelde termijnen na te leven.⁶

Gunningsprocedure voeren, opdracht gunnen en beslissingen nemen tijdens de fase uitvoering van de overheidsopdracht

Op basis van het gewijzigde artikel 57, §3, 4° van het gemeentedecreet, blijft het college bevoegd om de gunningsprocedure te voeren, en te beslissen over de gunning en de uitvoering van overheidsopdracht.

De gunningsprocedure voeren veronderstelt de publicatie, de keuze van de aan te schrijven kandidaten in het kader van een onderhandelingsprocedure, het nazicht van de ingestuurde kandidaturen en het nazicht van de offertes aan de hand van de criteria die in de opdrachtdocumenten zijn opgenomen.

Eenmaal deze procedure doorlopen is, kan het college de opdracht toewijzen. Indien de opdracht onderworpen is aan een Europese bekendmakingsverplichting, dan moet het college de inschrijvers wiens offerte niet werd uitgekozen, verwittigen van de beslissing van het college. Na de periode van standstil kan dan, voor

zover geen beroep werd ingediend bij de Raad van State, het college de opdracht gunnen aan de uitgekozen inschrijver.

Tijdens de fase van de uitvoering van de overheidsopdracht, kan het college alle beslissingen nemen.

Zo kan het college beslissingen nemen over de **meerwerken**.

Artikel 57, §3, 4° moeten we echter samen lezen met de wetgeving op de overheidsopdrachten. Volgens artikel 7 van het koninklijk besluit van 26 september 1996, BS van 18 oktober 1996, kan het bestuur een overheidsopdracht wijzigen zolang men het voorwerp van de opdracht niet wijzigt.

Nochtans zegt artikel 8 van hetzelfde koninklijk besluit dat van de essentiële bepalingen en voorwaarden niet kan worden afgeweken dan bij een gemotiveerde beslissing van de aanbestedende overheid. Dit wil zeggen dat dergelijke wijzigingen enkel kunnen worden goedgekeurd door het bestuursorgaan dat het bestek en de voorwaarden heeft vastgesteld.

Toegepast op de bevoegdheidsverdeling, zoals vastgelegd in het gemeentedecreet, betekent dit dat dergelijke essentiële wijzigingen en voorwaarden moeten goedgekeurd worden door de gemeenteraad indien de raad de voorwaarden van het bestek heeft vastgelegd, en door het college van burgemeester en schepenen of een andere budgethouder indien zij het bestek hebben vastgesteld.

Indien de opdracht nominatief in het budget is opgenomen en de gemeenteraad tevens de wijze van gunnen en de voorwaarden van de opdracht heeft vastgesteld, dan moeten deze voorwaarden als essentiële bepalingen worden begrepen. Wijzigingen hieraan kunnen dan enkel met een beslissing van de gemeenteraad.

Administratieve en technische bepalingen die enkel slaan op de uitvoering van de opdracht, kunnen steeds door het orgaan of het personeelslid worden goedgekeurd dat met de uitvoering van de opdracht belast is, onafhankelijk of het bestek door de raad dan wel door het college of een andere budgethouder werd vastgesteld.

Als de wijzigingen of welke redenen dan ook een verhoging van de uitgaven van de opdracht met zich mee brengen, waardoor de budgetten worden overschreden, dan moeten de budgetten eerst aangepast worden via een budgetwijziging door de gemeenteraad of via een interne kredietaanpassing door het college van burgemeester en schepenen.

Door de toevoeging van het gewijzigde artikel 160, §1bis van het gemeentedecreet moet nu een opdracht van aanneming van werken, leveringen of diensten bij de raadpleging van mededinging niet meer stopgezet worden wegens onvoldoende krediet.

De gemeenteraad of het college van burgemeester en schepenen, afhankelijk van wie bevoegd is, moet dit wel bij het vaststellen van de voorwaarden en de wijze van gunnen van de opdracht, bepaald hebben.

Als voorwaarde voor het toewijzen van de opdracht is gesteld dat het college van burgemeester en schepenen de noodzakelijke verhoging van het betrokken krediet ter goedkeuring voorlegt aan de gemeenteraad bij de eerstvolgende budgetwijziging.

Deze budgetwijziging moet wel gebeuren in het lopende financiële boekjaar. Dit kan dus niet meer in het volgende financiële boekjaar.

Alhoewel de bevoegdheid van het college om beslissingen te nemen in de fase van de uitvoering van de opdracht vrij onbeperkt is, moeten we toch enig

voorbehoud maken in verband met het vroegtijdig beëindigen van de opdracht. Omdat alleen de raad bevoegd is om **dadingen** aan te gaan (gewijzigd artikel 43, §2, 19° en 57, §3, 8°), kan het college in de fase uitvoering enkel die daden stellen die omschreven zijn in de algemene aannemingsvoorwaarden, vastgesteld in de bijlage van het koninklijk besluit van 26 september 1996 houdende de algemene uitvoeringsregels, BS 18 oktober 1996.

In toepassing van artikel 20, §6 van de algemene aannemingsvoorwaarden, kan het college een opdracht eenzijdig verbreken. Het college kan echter geen afstand doen van rechten en bijvoorbeeld de aannemer die een opdracht werd toegewezen na een gunningsprocedure, zondermeer ontslaan van verdere uitvoering van een opdracht. Als hiertoe redenen zouden zijn, dan moet de gemeenteraad hierover beslissen. Deze afstand van rechten staat immers gelijk met een dading.

Gemeentesecretaris

Volgens het gewijzigde artikel 58 van het gemeentedecreet kan het college van burgemeester en schepenen bepaalde bevoegdheden toevertrouwen aan de secretaris.

Evenwel kan het college niet al zijn bevoegdheden in het kader van overheidsopdrachten, delegeren aan de secretaris. Zo kan het college volgende bevoegdheden wél delegeren:

- de vaststelling van de wijze van gunning en de voorwaarden van overheidsopdrachten als het gaat om een opdracht van dagelijks bestuur (artikel 57, §3, 5°);
- de vaststelling van de wijze van gunning en de voorwaarden van overheidsopdrachten als de opdracht nominatief in het vastgestelde budget is opgenomen en de gemeenteraad de

wijze van gunning en de voorwaarden niet zelf heeft vastgesteld (artikel 57, §3, 6°);

- de beslissing waarbij de financiële lasten van de opgenomen leningen worden herschikt door die lasten te spreiden over een langere periode (artikel 57, §3, 14°, b.);
- het voeren van de gunningsprocedure, de gunning en de uitvoering van overheidsopdrachten (artikel 57, §3, 4°).

Navolgende bevoegdheden kan het college niet delegeren:

- de beslissingen van het college voor het aangaan van leningen voor een periode langer dan één jaar (artikel 57, §3, 14°, a., artikel 58, alinea twee);
- de vaste belegging van kapitalen voor een periode langer dan één jaar (artikel 57, §3, 15°, artikel 58, alinea twee);
- de beslissingen die het college kan nemen bij hoogdringendheid om de wijze van gunnen en de voorwaarden voor de overheidsopdracht vast te stellen (artikel 58, alinea vier).

De gemeentesecretaris kan de uitoefening van de aan hem gedelegeerde bevoegdheden op zijn beurt toevertrouwen aan andere personeelsleden van de gemeente (gewijzigd artikel 58, alinea drie).

Budgethouders

Het budgethouderschap komt toe aan het college van burgemeester en schepenen.

Het college kan deze bevoegdheid delegeren, maar houdt hierbij rekening met de beperkingen die zijn voorzien in de artikelen 43, §2 en 58 van het gemeentedecreet, zoals reeds beschreven in punt 3 (gewijzigd artikel 160, §1, alinea twee).

Het college van burgemeester en schepenen kan het budgethouderschap voor

aangelegenheden van dagelijks bestuur toekennen aan de gemeentesecretaris, die verantwoordelijk is voor de uitvoering ervan (artikel 159, §2).

De gemeentesecretaris kan deze bevoegdheid met betrekking tot bepaalde budgetten delegeren aan andere personeelsleden. Bij de delegatie wordt rekening gehouden met het organogram van de gemeentelijke diensten. De betrokken personeelsleden kunnen de aan hen gedelegeerde bevoegdheid niet weigeren als hun functieomschrijving erin voorziet. Zij zijn persoonlijk verantwoordelijk voor de uitvoering van het aan hen gedelegeerde budgethouderschap (gewijzigd artikel 159, §2).

Dit is een beperkte wijziging tegenover de tekst van het gemeentedecreet van 15 juli 2005. De gemeentesecretaris kan nu de bevoegdheid van het budgethouderschap, voor aangelegenheden van dagelijks bestuur (gedelegeerd door het college van burgemeester en schepenen aan hem/haar) met betrekking tot bepaalde budgetten, delegeren aan andere personeelsleden. Voorheen was dit op grond van artikel 159, §2, van het gemeentedecreet enkel mogelijk voor bepaalde budgetten betreffende activiteitencentra.⁷

In het kader van het budgethouderschap kan niet alleen de secretaris zijn bevoegdheid delegeren. Ook het college kan een rechtstreekse delegatie geven aan personeelsleden die budgethouder zijn van bepaalde activiteitencentra of projecten (niet gewijzigd artikel 159, §3 van het gemeentedecreet van 15 juli 2005).

Hetzelfde artikel zegt ook dat deze delegatie ook kan voor aangelegenheden die het dagelijks bestuur te boven gaan. We moeten dit lezen als 'aangelegenheden die niet zijn opgenomen in het begrip

dagelijks bestuur zoals omschreven door de gemeenteraad op basis van artikel 43, §2, 9°'. Deze paragraaf biedt echter niet de mogelijkheden om daden van beschikking te delegeren.⁸

Het college moet bij deze delegatie ook rekening houden met de voorwaarden die de gemeenteraad heeft vastgesteld en na advies door de gemeentesecretaris.

De delegatie vervalt zes maanden na de algehele vernieuwing van de gemeenteraad.

Delegatie aan wijkcomités en burgerinitiatieven

Deze mogelijkheid tot delegatie werd niet gewijzigd door het decreet van 23 januari 2009. Onder de voorwaarden die door de gemeenteraad vastgesteld worden, kan het college van burgemeester en schepenen het budgethouderschap met betrekking tot bepaalde budgetten betreffende projecten delegeren aan wijkcomités en burgerinitiatieven.

Deze delegatie kan ook voor aangelegenheden die het dagelijks bestuur te boven gaan (zie hierover punt 4). De gemeenteraad bepaalt minstens onder welke voorwaarden een wijkcomité en een burgerinitiatief als voldoende gedragen voor een wijk of voor de bevolking kunnen beschouwd worden. Dergelijke delegatie vervalt in ieder geval zes maanden na de algehele vernieuwing van de gemeenteraad.

Het college van burgemeester en schepenen duidt in overleg met het betrokken wijkcomité of burgerinitiatief een personeelslid aan dat instaat voor de praktische uitvoering van het budgethouderschap bedoeld in het eerste lid (artikel 159, §4 van het gemeentedecreet).

Eindnoten

¹ memorie van toelichting op het decreet van 23 januari 2009, Parl.St., stuk 1946 (2008-2009) – nr. 1, artikel 92.

² gemeentedecreet van 15 juli 2005, artikelsgewijze toelichting, David Beirens e.a., die Keure, 2005, p. 208.

³ memorie van toelichting op het decreet van 23 januari 2009, Parl.St., stuk 1946 (2008-2009) – nr. 1, artikel 37.

⁴ memorie van toelichting op het decreet van 23 januari 2009, Parl.St., stuk 1946 (2008-2009) – nr. 1, artikel 37.

⁵ zie voetnoot 3 aan punt A, 6, b. van bijlage II aan de wet van 24 december 1993 op de overheidsopdrachten.

⁶ memorie van toelichting op het decreet van 23 januari 2009, Parl.St., stuk 1946 (2008-2009) – nr. 1, artikel 91.

⁷ memorie van toelichting op het decreet van 23 januari 2009, Parl.St., stuk 1946 (2008-2009) – nr. 1, artikel 92.

⁸ zie gemeentedecreet van 15 juli 2005, artikelsgewijze toelichting, David Beirens e.a., die Keure, 2005, p. 380.

Congres 6 jaar Vlaamse stadsvernieuwing

Op 29 mei 2009 in het Flageygebouw te Brussel

In 2002 keurde de Vlaamse overheid het "Decreet houdende de ondersteuning van stadsvernieuwingprojecten" goed. De Vlaamse overheid wilde hiermee de stadsontwikkeling in Vlaanderen op kwaliteitsvolle, zichtbare en significante wijze te ondersteunen, met de stad in de rol van regisseur en met de private sector als partner. Zes jaar na de indiening van de eerste projecten wil het team Stedenbeleid evalueren of en hoe deze ambitieuze doelstellingen op het terrein werden waargemaakt. Aan de vooravond van een nieuwe Vlaamse Regering wil het team ook vooruitblikken en een aantal aanbevelingen formuleren voor de toekomst.

De ambities van de Vlaamse decreetgever op vlak van stadsvernieuwing zijn recht evenredig met de hoge verwachtingen van de steden en met de **toegenomen investeringen** van stadsbesturen in stadsontwikkeling, wonen, ruimtelijke ordening en gebiedsgericht stedelijk beleid. De Vlaamse steden zien stadsontwikkeling niet louter als een middel om verloederde stadsdelen weer gezond te maken en een nieuwe bestem-

ming te geven maar ook als één van de instrumenten bij uitstek om de stadsvlucht te keren; processen van segregatie een halt toe te roepen en de sociale mix op wijkniveau te realiseren.

Tot nu zijn er drie oproepen geweest om kandidaat-projecten in te dienen. In totaal zijn 104 projecten de revue gepasseerd. Het overgrote deel van de middelen ging naar projectsubsidies. Maar

daarnaast heeft de Vlaamse overheid ook '**conceptsubsidie**' ontwikkeld, zo is gebleken, een uniek instrument is om de kwaliteit in stadsvernieuwing te bevorderen en om aan '**capacity building**' te doen op het lokale niveau.

Op het congres wordt **teruggeblikt op de aangegane uitdagingen** en de kwaliteitsprong die de projecten maakten. Er worden een aantal cases toegelicht. En er wordt stilgestaan bij de verschillende aspecten van een geslaagd stadsvernieuwingproject. Naast een kwaliteitsvol ontwerp is een stad genoodzaakt om een participatietraject op te zetten, een haanterebare publiek-private en/of publiek-publieke samenwerking op te zetten, de regierol op te nemen en een projectstructuur en -organisatie op poten te zetten. Om af te sluiten wordt een blik op de toekomst geworpen waarbij ondermeer een voorstelling wordt gedaan van een model voor de oprichting van een **Vlaams stadsontwikkelingsfonds** met een inspirerend voorbeeld uit het Verenigd Koninkrijk.

meer informatie
www.thuisindestad.be

Thuis in de Stad

communicatiecampagne 2009

Op 2 maart presenteerde de Vlaamse minister van Stedenbeleid in Hasselt de editie 2008 van de Stadsmonitor voor leefbare en duurzame Vlaamse steden. Dat congres was meteen het officiële startschot voor de nieuwe campagne van Thuis in de Stad, waarin Gusje het stadsmusje op bezoek gaat bij echte **geluksvogels**.

Nathalie en Wouter verbouwden hun stadswoning duurzaam en voordelig dankzij renovatiepremies. Elisa speelt graag met haar vrienden in het stadspark omdat daar lekker veel plaats is. Christine en Gisela genieten samen met de andere burens volop van het leven in hun stadswijk. Anne en Wim hoeven nooit in de file te staan en houden na het werk dus veel tijd over voor de kinderen. Onze geluksvogels zijn overtuigde stadsmensen. Ze vertellen met plezier online en op de radio over de grote voordelen van wonen in de stad.

Onze doelgroep: studenten, twintigers en jonge gezinnen

De campagne focust zich op jongeren: studenten, twintigers en jonge gezinnen, omdat zij een cruciale rol spelen in de versterking van de steden en het tegengaan van de stadsvlucht.

Jonge gezinnen zijn meestal tweeverdieners met kinderen. Zij zijn voor ons belangrijk omdat hun aanwezigheid de sfeer in de stedelijke omgeving in gunstige zin kan beïnvloeden. Vanuit hun consumptiegedrag en hun koopkracht, vanuit hun brede belangstelling en ook via hun kinderen, kunnen zij het economische en sociale cement van de steden helpen vormgeven.

De campagne in 2009 richt zich ook op een nieuwe doelgroep, namelijk studenten en twintigers. Die doelgroep staat heel positief tegenover stedelijk wonen en woont graag in de stad. Maar twintigers twijfelen om in de stad te blijven als ze kinderen krijgen.

Onze ambassadeur: Gusje de stadsmus en de Stadsmusbus

Gusje de stadsmus blijft ook in 2009 onze campagne ondersteunen. Gusje woont heel graag in de stad. Gusje het stadsmusje is niet alleen een kleine maar ook een fijne en geloofwaardige ambassadeur van de stad. Hij heeft nog een troef: als vogel vormt hij het levende bewijs dat

de natuur ook in de stad gedijt. Hij haalt het 'grijs' van de stad en roept spontaan een hele rits positieve associaties op.

Samen met de Stadsmusbus zal Gusje ook in 2009 evenementen in Vlaamse centrumsteden en Brussel bezoeken. De Stadsmusbus is het geknipte middel om overal waar mensen bijeen zijn in een stadscontext, hen te informeren en te enthousiasmeren voor de stad.

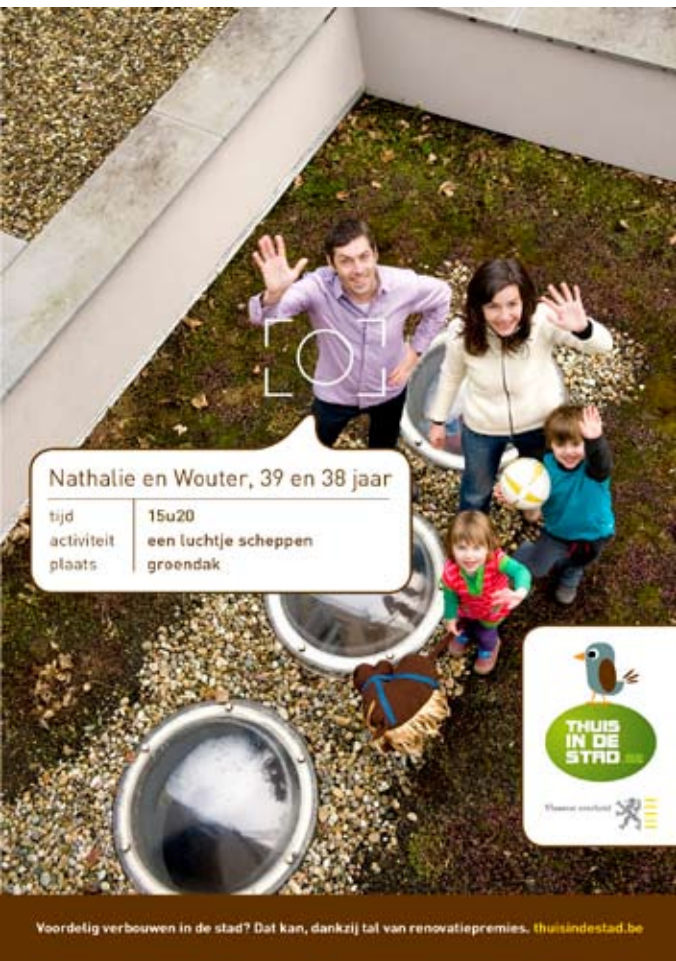
Gusje prijkt niet alleen op het 'Thuis in de Stad'-logo. Vanaf 2 maart is hij ook op 330 bussen van De Lijn, overal in het Vlaamse land, te bewonderen.

Radiocampagne en wedstrijd

De 'Thuis in de Stad'-campagne spitst zich toe op jongeren, daarom is ze te horen op de drie populairste jongerenzenders: Q-music, Studio Brussel en MNM. Via een intensieve radio- en onlinecampagne op Myhome TV wordt iedereen, en in het bijzonder personen die in een Vlaamse centrumstad of in Brussel wonen of er zich willen gaan vestigen, opgeroepen om een kijkje te nemen op www.thuisindestad.be en deel te nemen aan de wedstrijd.

De stedelingen kunnen tweemaal 1500 euro aan renovatiepremies winnen om hun nestje in de stad nog mooier te maken.

Voordelig verbouwen in de stad? Dat kan, dankzij tal van renovatiepremies. thuisindestad.be

Op de radio kunt u Gusje en onze geluksvogels horen in twee golven. De eerste radiogolf loopt de eerste weken van maart. De tweede radiogolf is gepland in de eerste twee weken van oktober.

Website

De campagne 2009 is, net zoals vorig jaar, een drive-to-webcampagne, waarmee we mensen willen informeren en inspireren. Het internet laat toe de informatie op een interactieve manier te verdiepen, met tal van voorbeelden en realisaties, om alle troeven van de stad volop uit te spelen. De uiteindelijke sluitsteen, de 'echte voorbeelden', vinden we in en rond de stad zelf. De site is vooral opgezet als smaakmaker, maar u vindt er ook informatie over het stedenbeleid.

Voordelen van wonen in de stad

Op de website wordt dieper ingegaan op de vier grote voordelen van wonen in de stad. Nathalie en Wouter, Elisa, Christine en Gisela, Anne en Wim verpersoonlijken elk van die voordelen. Op de website kunt u vier korte filmpjes bekijken van onze stadsambassadeurs.

1. Christine en Gisela getuigen dat u in **de stad voluit** leeft. In de stad staat u midden in het leven. Er valt op elk moment van de dag iets te beleven. Iedereen kan er aan cultuur doen, zich uitleven. In de stad wordt het culturele aanbod gekenmerkt door grote verscheidenheid en kwaliteit.

2. Anne en Wim kunnen samen met hun drie kindjes onthaasten aangezien ze **veel tijd winnen** door zich te vestigen **in de stad, waar alles wat belangrijk is, dichtbij is**. In de stad bent u snel waar u moet zijn. Alles is aanwezig en nooit ver uit de buurt. Te voet, met de fiets of met het openbaar vervoer. Vergeet de file, vier op de vijf stadsgezinnen uit de centrumsteden wonen op minder dan 500 meter van een bus- of tramhalte.

3. Nathalie en Wouter tonen aan hoe u **veel kunt besparen door in de stad te wonen**. Voordelig bouwen of verbouwen in de stad? Dat kan, dankzij tal van premies en subsidies. Kiest u voor duurzame oplossingen? Dan wordt u extra beloond.

4. Elisa is het bewijs dat **de stad kindvriendelijk is**. De stad heeft kinderen heel wat te bieden op het vlak van ontspanning, sport, educatie en cultuur. Elke maand kunt u met uw kinderen wel ergens in uw buurt een educatieve tentoonstelling bezoeken. In de stad leren kinderen ook andere culturen kennen, wat hen het potentieel geeft om uit te groeien tot echte wereldburgers.

Stadsvernieuwingsprojecten en stadswandelingen

De stad investeert in beweging en steden vernieuwen. De Vlaamse overheid biedt steden financiële ondersteuning bij de ontwikkeling van goed doordachte stadsvernieuwingsprojecten. Het gaat daarbij om projecten die een hefboomfunctie hebben in een buurt, een wijk of een stadsdeel en er voor een nieuwe dynamiek zorgen. Op www.thuisindestad.be worden die stadsvernieuwingsprojecten in beeld gebracht. Aan de dertien Vlaamse centrumsteden en aan Brussel werd gevraagd om boeiende projecten in de stad op www.thuisindestad.be te publiceren.

Op zondag 4 oktober worden in alle Vlaamse centrumsteden en in Brussel stadswandelingen georganiseerd, waarbij de stedelijke stadsvernieuwingsprojecten centraal staan.

Facebook

Op een interactieve wijze zullen we via Facebook een debat op touw zetten rond Thuis in de Stad. Via een platform en een prikbord kan iedereen zijn mening geven over leven en wonen in de stad

meer informatie
www.thuisindestad.be

Stadsmonitor 2008

Een monitor voor leefbare en duurzame Vlaamse steden

Op 2 maart 2009 werd de editie 2008 van de Stadsmonitor voorgesteld te Hasselt. Dit gebeurde onder grote belangstelling. In dit artikel vind je een eerste beschouwing van de resultaten. Evolueren onze steden duurzaam? Welke ontwikkelingen vallen op?

Situering

De Stadsmonitor beschrijft ontwikkelingen in 13 Vlaamse steden. De grootsteden Antwerpen en Gent en de centrumsteden Aalst, Brugge, Genk, Hasselt, Kortrijk, Leuven, Mechelen, Oostende, Roeselare, Sint-Niklaas en Turnhout. Dit zijn de steden waar het Vlaamse stedenbeleid zich in hoofdzaak op richt.

De Stadsmonitor 2008 is de derde editie. De vorige edities dateren van 2004 en 2006. Met deze monitor beschikken de Vlaamse overheid en de 13 steden over een instrument waarmee zij de ontwikkelingen in de steden kunnen opvolgen. Aan de hand van indicatoren kan men nagaan of steden in een meer leefbare en duurzame richting evolueren.

Een gemeenschappelijk gedragen visie over een leefbare en duurzame stad vormt de basis voor de indicatoren. Die visie is tot stand gekomen in een interactief proces met zowat alle actoren die met stedelijkheid in Vlaanderen te maken hebben. Dit proces startte in 2001. Het Centrum voor Duurzame Ontwikkeling (Universiteit Gent) en het Departement Handelswetenschappen en Bestuurskunde (Hogeschool Gent) hebben dit proces in goede banen geleid. Men tekende het

concept uit, en koos ook de indicatoren in intens overleg. Een Stedenstuurgroep met vertegenwoordigers van de Vlaamse overheid en de steden gaf dit traject mee vorm.

Na twee edities droeg men het hele instrumentarium en de knowhow over aan de Vlaamse overheid. Een samenwerkingsverband tussen het Agentschap voor Binnenlands Bestuur en de Studiedienst van de Vlaamse Regering bouwt sindsdien verder dit instrument uit, en actualiseert het ook.

Editie 2008

De editie 2008 behield het concept, de visie en de opbouw van de monitor. Hierdoor voldoet de Stadsmonitor stilaan aan de vereisten en kenmerken van een volwaardige monitor. De onderzoekers vullen de indicatoren zoveel mogelijk met een gestandaardiseerde meetmethode in. Deze aanpak laat toe verschillende meetmomenten naast

elkaar te plaatsen en zo ontwikkelingen in de tijd in beeld te brengen. De inbedding in een algemeen gedragen visie verhoogt bovendien de beleidsrelevantie van het instrument. Zo biedt de Stadsmonitor om-

gevingsinformatie voor belangrijke maatschappelijke trends in de steden.

In overleg met de Stedenstuurgroep is de Stadsmonitor verder aangescherpt.

Zo kenden de domeinen "Zorg in de stad" en "Ondernemen in de stad" een verdieping. Beide domeinen vertoonden in het verleden immers heel wat leemtes. Op advies van de steden en de Vlaamse overheid werkten onderzoekers in twee onderzoeksopdrachten een nieuwe visie en indicatorenset voor deze thema's uit.

In 2004 en 2006 achtte men een survey nuttig voor een veertigtal indicatoren. Men koos toen voor een telefonische enquête. In 2006 wezen de onderzoekers al op de tekortkomingen van deze methode, maar om de vergelijkbaarheid te garanderen koos men opnieuw voor een telefonische enquête gekozen. Deze methodiek zorgt er echter voor dat niet iedereen voor bevraging in aanmerking komt, zoals huishoudens zonder vaste telefoon, met enkel een privé-nummer of een gsm. Dit brengt de representativiteit in het gedrang. Zo geven analyses van de telefonische bevraging van 2004 en 2006 aan dat heel wat verschillen enkel te wijten zijn aan verschuivingen in de respondentengroep en niet aan een veranderde visie of mening bij stedelingen. Dat zet de geldigheid van de telefonische meting onder druk. Daarom kozen de onderzoekers voor de editie 2008 voor een schriftelijke bevraging bij een representatieve steekproef stadsbewoners per stad. Deze steekproef weerspiegelt de populatie van de stad voor de kenmerken nationaliteit, leeftijd en geslacht. In totaal schreven de onderzoekers 31.649 personen aan. Over de 13 steden heen hebben 15.195 respondenten (48%) de postenquête beantwoord. De resultaten zijn hierdoor erg betrouwbaar. De bekomen data zijn gewogen en blijken representatief naar geslacht en leeftijd.

Door voor de methodiek van de schriftelijke bevraging te kiezen zijn de resultaten van 2004 en 2006 niet vergelijkbaar met 2008. Bovendien heeft onderzoek aangetoond dat respondenten anders reageren wanneer ze anoniem een schriftelijke vragenlijst invullen dan wanneer ze dit per telefoon doen. Wij kunnen wel de relatieve posities van de steden onderling vergelijken. Zo kan een stad nagaan of haar positie in vergelijking met de overige steden er ten opzichte van de voorbije jaren op voor- of achteruit is gegaan.

Nieuw aan deze survey is ook dat de steden -tegen kostprijs- extra bevraging konden laten uitvoeren om zo zicht te krijgen op onderlinge verschillen binnen hun stad. Zowel Antwerpen als Turnhout hebben hiervan gebruik gemaakt. Zo beschikt Antwerpen over representatieve uitspraken op districtsniveau en heeft Turnhout zicht op verschillen tussen 7 door hen afgebakende wijken.

Enkele eerste vaststellingen

De stadsvlucht is gekeerd, zij het selectief. Voor twintigers wordt de stad terug meer een aantrekkelijke plaats om te wonen. Maar het is duidelijk dat heel wat jonge gezinnen wonen in de stad nog altijd moeilijk te rijmen vinden met kinderen. Ze blijven onze steden ook vandaag nog verlaten.

De kindvriendelijkheid van steden blijft dan ook een aandachtspunt. Samen met de netheid van de buurten vormt dit in de meeste steden een pijnpunt. Ook andere factoren verklaren waarom meer jonge gezinnen de stad verlaten dan er komen wonen. Een woning in de stad mag dan al iets goedkoper zijn dan in de rand, de toegenomen mobiliteit zorgt er voor dat veel mensen nog altijd "het huisje met een tuintje" verkiezen.

De Stadsmonitor maakt ook duidelijk dat steden nog steeds achterstelling blijven aantrekken. Dit vertaalt zich ook in de huisvestingsproblematiek.

De voorbije jaren hebben de overheden sterk geïnvesteerd in de participatie in de steden. Daarbij hebben zij stadsbewoners gestimuleerd om zich in te zetten voor hun wijk of buurt. Ook namen de steden allereerste initiatieven om de betrokkenheid bij het beleid te verhogen en een breder draagvlak voor beleidsbeslissingen te creëren. Uit de Stadsmonitor blijkt dat stedelingen doorgaans kritische burgers zijn, die meer dan anderen politiek geïnteresseerd zijn. Velen onder hen schrikken er niet voor terug om zich actief in te zetten. Er is met andere woorden in de steden een belangrijk sociaal kapitaal aanwezig, dat stadsbesturen kunnen aanspreken en gebruiken.

Meer informatie

De stadsmonitor is beschikbaar in boekvorm en in een webversie. De boekversie beperkt zich tot het beschrijven van de geactualiseerde indicatoren met een korte verwijzing naar de achterliggende visie en verwante indicatoren. De boekversie kan gratis aangevraagd worden – zolang de voorraad strekt – via info@thuisindestad.be. Een uitgebreidere toelichting en de methodologische onderbouw van de indicatoren kan men terugvinden op de webversie die te vinden is op www.thuisindestad.be. Voor de betrokken steden zijn daar, voor een aantal indicatoren, meer gedetailleerde gegevens beschikbaar. In een volgende editie van de BinnenBand wordt nader ingegaan op ontwikkelingen op een aantal domeinen.

Parlementaire vragen

In deze rubriek komt een selectie van parlementaire vragen aan bod. Het gaat om vragen die betrekking hebben op de thema's waarrond het Agentschap voor Binnenlands Bestuur werkt.

Vraag nr. 244 van 16 september 2008 van de heer Patrick Lachaert, Vlaams volksvertegenwoordiger, aan de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering.

Algemeen bestuurlijk toezicht- termijnen

Vraag

De termijnen om op te treden van 30 dagen ingeval van lijstbesluiten (art. 255 van het gemeentedecreet) en 50 dagen ingeval van verplichte rechtstreekse toezending van een afschrift van het gemeenteraadsbesluit aan de gouverneur (art. 253 van het gemeentedecreet) wordt gestuit door een klacht, verzonden bij aangetekende brief (art. 254 van het gemeentedecreet). Deze termijn gaat vervolgens pas opnieuw in op de derde dag die volgt op de verzending van de documenten, die de toezichthoudende overheid kan opvragen overeenkomstig artikel 254, §2 van het gemeentedecreet. De gemeenteoverheid kan enige tijd wachten om een dossier aan de toezichthoudende overheid op te sturen.

Het gemeentedecreet stelt immers geen termijn voorop waarbinnen de gemeenteoverheid de opgevraagde dossiers overeenkomstig het artikel 254, §2 van het gemeentedecreet aan de toezichthoudende overheid dient over te maken.

Is de minister zich bewust van deze mogelijke lacune in de decreetgeving?

Antwoord

De huidige regeling, zoals opgenomen in het gemeentedecreet, werd niet fundamenteel veranderd ten opzichte van de regeling die voorheen van toepassing was op basis van het decreet van 28 april 1993 houdende regeling voor het Vlaamse Gewest, van het administratief toezicht op de gemeenten.

In dat decreet van 28 april 1993 werd bepaald dat een nieuwe termijn begint te lopen de dag volgend op de ontvangst van het opgevraagde besluit bij de toezichthoudende overheid (artikel 31). Dit artikel werd opgeheven en vervangen door de regeling die nu is opgenomen in het gemeentedecreet (artikel 255 van het gemeentedecreet). Thans is bepaald dat de termijn ingaat op de derde dag die volgt op de dag van de verzending van alle gevraagde gegevens. Met deze nieuwe regeling wordt de rechtszekerheid versterkt: de gemeente weet immers niet op welke dag de toezichthoudende overheid een dossier ontvangen heeft maar wel op welke dag de documenten verstuurd werden.

Maar wat de aangehaalde problematiek betreft, in beide regelingen kan de gemeenteoverheid inderdaad enige tijd wachten om het dossier aan de toezichthoudende overheid te bezorgen. In die gevallen loopt de termijn, waarbinnen een toezichtmaatregel kan genomen worden, niet, zodat er ter zake onzekerheid blijft. Dat is ook niet in het belang van het bestuur zelf.

Het niet opsturen van een bepaald besluit, het dossier, bepaalde documenten of inlichtingen, hierna dossier genoemd, binnen de door de toezichthoudende overheid gevraagde termijn, zonder redelijke verantwoording, is allerminst verenigbaar met de beginselen van behoorlijk bestuur, die ook de gemeenten moeten naleven. Gebruikelijk wordt die termijn door de toezichthoudende overheid op een veertiental dagen gesteld. Indien niet tijdig het gevraagde wordt opgestuurd, volgt een herinnering door de toezichthoudende overheid.

Uit het niet opsturen van het dossier binnen de gevraagde termijn, inclusief de herinnering, kan afgeleid worden dat een bestuur vindt dat de klacht terecht is. Aan de provinciegouverneurs wordt een brief geschreven om in geval van klacht in de brief waarmede het dossier wordt opgevraagd in te schrijven dat het dossier moet bezorgd worden binnen de veertien dagen tenzij er redenen zijn waarom het dossier niet binnen deze termijn kan bezorgd worden. In het geval binnen 14 dagen het dossier niet toekomt aan de provinciegouverneur, behoudens redelijke verantwoording, zal een herinnering verstuurd worden waarin het bestuur nog een tweede kans krijgt om het dossier tegen een bepaalde datum te bezorgen. Indien het bestuur nalaat het dossier op te sturen binnen die gevraagde termijn zonder redelijke verantwoording zal de beslissing geacht worden onwettig of onregelmatig te zijn en kan de provinciegouverneur om die reden schorsen.

Tot slot is er nog artikel 250 van het gemeentedecreet: de toezichhoudende overheid kan bij de gemeenteoverheid alle documenten en inlichtingen opvragen of ze ter plaatse, bij de gemeente zelf, raadplegen. Het instellen van dwangtoezicht (artikel 261 van het gemeentedecreet) om de gevraagde documenten te bekomen lijkt gelet op het voorgaande een minder geschikte oplossing.

Vraag nr. 217 van 9 juli 2008 van de heer Dany Vandebossche, Vlaams volksvertegenwoordiger, aan de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering.

**Agendapunten gemeenteraad
Indieningstermijn**

Vraag

Kan duidelijkheid verschaft worden over de termijn van vijf dagen voor het indienen van een agendapunt (combinatie van de artikelen 22 en 190 gemeentedecreet)?

Antwoord

Artikel 22 van het gemeentedecreet bepaalt dat de gemeenteraadsleden uiterlijk vijf dagen voor de vergadering punten aan de agenda kunnen toevoegen.

De termijn gaat in op de dag van het bezorgen van het toegevoegde aan de gemeentesecretaris. De dag van de vergadering is niet in de termijn begrepen. Indien de gemeenteraad vergadert op dinsdag dan moeten de gemeenteraadsleden, indien zij punten wensen toe te voegen aan de agenda, deze uiterlijk bezorgen aan de gemeentesecretaris op de donderdag ervoor.

De lezing van artikel 190, §2, van het gemeentedecreet zou tot een andere conclusie kunnen leiden die niet de bedoeling was van de decreetgever. Daarom wordt

een wijziging aan artikel 190, §2 aan het Vlaams parlement voorgelegd waarbij de gebeurtenis die de termijn doet eindigen (in casu de gemeenteraadszitting), duidelijk niet in de termijn begrepen wordt. In het voorontwerp van wijziging van het gemeentedecreet dat momenteel wordt voorbereid, wordt daartoe het nodige gedaan.

Vraag nr. 235 van 3 september 2008 van de heer Jan Peumans, Vlaams volksvertegenwoordiger, aan de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering.

Lokaal Pact – Forfaitaire huisvuilbelasting

Vragen

Het Lokaal Pact, afgesloten tussen de Vlaamse overheid en de gemeenten, de toelichting en achtergrond via de webstek van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur en de mededeling van 4 juli 2008 van de minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering houdt volgende elementen in.

1. Betreffende de afschaffing of hervorming van een eventuele forfaitaire huisvuilbelasting

Een eventuele forfaitaire sokkel kan behouden blijven, maar deze moet steeds bestaan naast een stelsel van belasting of retributie waarbij rekening gehouden wordt met de hoeveelheid afval die aangeboden wordt" (mededeling van 4 juli 2008 aan de Vlaamse Regering over het Lokaal Pact, betreffende de procedures).

Die forfaitaire sokkel zou volgens OVAM maximaal 60 euro bedragen en de Vlaamse Regering verwacht van de gemeenten dat ze deze sokkel tegen eind 2010 afbouwen tot maximaal €55.

Geldt deze sokkel per inwoner, per gezin of per belastingplichtige? In geval van toepassing per belastingplichtige: plichtig aan welke belasting?

2. Vraag op basis van een voorbeeld

Een gemeente heft enkel retributies op huisvuilzakken (heffing per stuk, naargelang het kleine of grote zakken op PMD-zakken betreft).

De (forfaitaire) huisvuilbelasting is afgeschaft.

Er is weliswaar een Algemene Gemeentebelasting goedgekeurd, maar deze staat juridisch, administratief en inhoudelijk, los van de vroegere huisvuilbelasting.

Is er voor een dergelijke gemeente nog sprake van een forfaitaire sokkel? En zo ja, op welke wijze wordt die dan berekend?

Antwoord

1. De gemeentelijke forfaitaire huisvuilbelasting is het typevoorbeeld van een forfaitaire gezinsbelasting, waarbij de gezinnen de belastingplichtigen zijn. De forfaitaire sokkel geldt dus per gezin. In de meeste gemeentelijke belastingreglementen wordt een gezin gedefinieerd als hetzij een persoon die gewoonlijk alleen leeft, hetzij een vereniging van 2 of meer personen die, al dan niet door familiebanden gebonden, gewoonlijk in éénzelfde woning of woongelegenheden betrekken, en er samen leven.
2. In het voorbeeld is geen sprake meer van een forfaitaire sokkel indien de forfaitaire huisvuilbelasting al was afgeschaft op 1 januari 2008. De Algemene Gemeentebelasting die in die gemeente wordt geheven staat dan inderdaad los van de vroegere huisvuilbelasting.

De op 4 juli 2008 vastgestelde voorwaarden over de maximale forfaitaire sokkel, dus de beperking tot €55 per gezin tegen einde 2010, geldt voor de forfaitaire huisvuilbelasting die, onder die naam, ook nog na 1 januari 2008 zou worden gegeven maar geldt ook voor andere forfaitaire gezinsbelastingen die na die datum worden ingevoerd ter vervanging van huisvuilbelastingen die werden afgeschaft na 1 januari 2008. De voorwaarde geldt dus ook voor deze vervangende belasting met een andere naam, bijvoorbeeld Algemene Gemeentebelasting, of

Milieubelasting of Algemene dienstenbelasting.

In ieder geval moet er naast de forfaitaire sokkel, steeds een stelsel van niet-forfaitaire belastingen of retributies zijn volgens het principe "de vervuiler betaalt", dat voldoende substantieel is om het gedrag van de burger te sturen naar een beperking van het huishoudelijk afval.

Vraag nr. 198 van 17 juli 2008 van de heer Johan Sauwens, Vlaams volksvertegenwoordiger, aan de vice-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening en de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering.

Vragen

1. In welke mate worden gemeenten getroffen door de toegenomen marges tussen de marktrente en de interbankrente?
2. Kan een beeld gegeven worden van de ontwikkeling sedert begin 2007 van het verschil tussen internetbankrentes enerzijds en marktrentes anderzijds voor de meest voorkomende looptijden?

Antwoord

In de geld- en kapitaalmarkt wordt er o.a. een onderscheid gemaakt tussen twee rentevoeten namelijk de overheidsrentevoeten en de interbanken rentevoeten. De overheidsrentevoeten worden meestal bepaald op basis van de secundaire markt van overheidsobligaties. Voor België betreft het hier de secundaire markt in OLO's.

Op de interbankenmarkt maken de banken meestal gebruik voor het lenen of ontlenen aan elkaar van de IRS-rentevoeten (Interest Rate Swap).

De dagelijkse noteringen van de OLO's 1 jaar, 3 jaar, 5 jaar, 10 jaar, 15 jaar en 20 jaar werden vergeleken met de dagelijkse noteringen van de IRS-rentevoeten met dezelfde looptijd voor de periode 01/01/2007 tot en met 21/08/2008. Voor de IRS-rentevoeten werd gebruik gemaakt van de IRS noteringen door ISDA-FIX (voor de eurozone wordt hier dagelijks een gemiddelde IRS-rentevoet berekend op basis van de noteringen van 16 financiële instellingen).

Er werd nagegaan hoe de verschillen tussen beide rentevoeten zijn geëvolueerd gedurende het voorbije anderhalf jaar. Hiertoe werden drie subperiodes vergeleken.

Het resultaat vindt men in onderstaande tabel. Het betreft hier dus het gemiddelde verschil tussen IRS en OLO rentevoet (IRS-OLO) voor een bepaalde looptijd.

Globaal ligt het verschil in de eerste periode - voor de crisis - rond 20 basispunten (0,20%) voor alle looptijden. Dus gemiddeld was de IRS-rentevoet 0,20% hoger dan de OLO-rentevoet. In de eerste periode van de financiële crisis neemt het verschil voor de korte looptijden (1 jaar tot 5 jaar) toe, terwijl het verschil op de langere looptijden (10 jaar tot en met 20 jaar) hetzelfde blijft. In de tweede periode (sinds begin dit jaar) neemt het verschil tussen de IRS-rentevoet en OLO-rentevoet nog

periode	1 jaar	3 jaar	5 jaar	10 jaar	15 jaar	20 jaar
01/01/2007-30/06/2007 ¹	0,23	0,21	0,21	0,19	0,21	0,20
01/07/2007-31/12/2007	0,47	0,35	0,30	0,21	0,19	0,20
01/01/2008-30/06/2008	0,63	0,42	0,30	0,14	0,05	0,06

¹ Voor de financiële crisis.

verder toe voor de heel korte periodes (1 tot 3 jaar) maar daalt het verschil gevoelig tot spectaculair voor de langere looptijden (10 jaar tot 20 jaar).

Voor de rentevoeten met looptijden van 15 of 20 jaar is er op dit ogenblik bijna geen verschil tussen de OLO-rentevoet en de IRS-rentevoet.

Buiten het verschil tussen de OLO-rentevoeten en de IRS-rentevoeten spelen ook de marges bovenop deze rentevoeten een belangrijke rol. Uit de bevindingen van de gewaarborgde leningen werd een stijging vastgesteld van de marges na de financiële crisis.

Het effect op de gemeenten hangt in grote mate af van de looptijd en het soort leningen dat werd afgesloten. Indien gekozen werd voor leningen met een lange looptijd en een vaste rentevoet gedurende de volledige lening zal het effect relatief beperkt zijn. Meer zelfs, indien de marge niet al te veel gestegen is, zal de contractuele rentevoet dichterbij de overheidsrentevoet liggen dan voor de crisis.

Voor leningen met een korte looptijd of met een lange looptijd maar met 1 tot 5 jaarlijkse herzieningen zal het verschil tegenover de overheidsrentevoet gevoelig hoger liggen dan voor de financiële crisis. Daarenboven kan een stijging van de marges nog voor een groter verschil zorgen.

Vraag nr. 208 van 4 juli 2008 van de heer Jan Verfaillie, Vlaams volksvertegenwoordiger, aan de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering.

Verkiezingen – volmacht

Vragen

1. Waarom geldt als voorwaarde voor het stemmen bij volmacht "verblijf in het buitenland" en niet het aantal kilometers van de reisbestemming ten opzichte van de woonplaats?
2. Wordt er overwogen dit criterium aan te passen?

Antwoord

Bij toepassing van artikel 42bis, §1, 7°, van de Gemeentekieswet en artikel 9ter, §1, 7° van de Provinciekieswet kan de kiezer een andere kiezer machtigen om in zijn naam te stemmen als hij om privéredenen tijdelijk in het buitenland verblijft.

Het criterium "tijdelijk verblijf in het buitenland" als reden om een volmacht te kunnen geven kwam voor in de Gemeentekieswet en de Provinciekieswet toen de federale overheid nog bevoegd was om de gemeente- en provincieraadsverkiezingen te organiseren. De Vlaamse decreetgever heeft deze regeling niet gewijzigd.

Als daartoe aanleiding zou zijn, moet een criterium worden bepaald dat objectief is en bovendien makkelijk hanteerbaar, ook op het vlak van de bewijskracht. Het criterium van het aantal kilometers van de reisbestemming ten opzichte van de woonplaats heeft geen grotere objectieve waarde dan het criterium van verblijf in het buitenland en is in ieder geval complexer. Er zou dan immers ook moeten worden bepaald hoeveel kilometers men van de woonplaats verwijderd moet zijn vooraleer men een volmacht kan geven. Dat geeft opnieuw aanleiding tot discussie.

Er rijzen ook praktische problemen en toekomstige administratieve lasten bij het eventuele gebruik van het criterium van het aantal kilometers van de reisbestemming ten opzichte van de woonplaats. Luidens de hiervoor vermelde wettelijke bepalingen, moet de onmogelijkheid van de kiezer om zich in het stembureau aan te melden omwille van een tijdelijk verblijf in het buitenland door de burgemeester van de woonplaats van de kiezer vastgesteld worden. Dat gebeurt op basis van de nodige bewijsstukken en uiterlijk de derde dag voor die van de verkiezing. Bij het hanteren van een kilometerafstand zou de burgemeester telkens moeten

nagaan of de reisbestemming van de kiezer daadwerkelijk minstens het aantal vereiste kilometers van de woonplaats verwijderd is. Dat moet op een objectieve basis gebeuren, dus op basis van officiële afstandstabellen. Het verblijf buiten de woonplaats op de aldus bepaalde afstand zou ook moeten blijken uit bewijsstukken.

Op basis van deze overwegingen lijkt het criterium van verblijf in het buitenland, na afweging van het alternatief, nog het meest geschikte. Tijdens de voorbereiding van de gemeente- en provincieraadsverkiezingen van 8 oktober 2006 werd de administratie maar weinig of niet gevat door deze problematiek.

Vraag nr. 172 van 21 mei 2008 van een Vlaamse volksvertegenwoordiger, aan de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering.

OCMW-organen – ledenaantal

Vragen

Hoe wordt opgetreden wanneer in strijd met artikel 27 van de OCMW-wet meer leden worden aangeduid in de organen van het OCMW?

Antwoord

Artikel 27, §2 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn bepaalt dat de bijzondere comités voor een bepaalde of onbepaalde duur kunnen worden opgericht. Waar de raad voor maatschappelijk welzijn de wettelijke verplichting heeft om een vast bureau samen te stellen, is de oprichting van één of meerdere bijzondere comités daarentegen dus facultatief.

Indien de raad voor maatschappelijk welzijn een bijzonder comité wenst op te richten, neemt hij daartoe een formele beslissing. Daarbij bepaalt de raad de duur waarvoor het bijzonder comité wordt aangesteld (bepaalde of onbepaalde duur) en het aantal leden waarvan het minimum werd vastgelegd in artikel 27, §3, van de OCMW-wet.

Hetzelfde artikel bepaalt dat de leden van een bijzonder comité bij geheime stemming en in één enkele stemronde worden aangewezen, waarbij elk lid van de raad voor maatschappelijk welzijn over één stem beschikt.

De samenlezing van bovenstaande artikelen leidt tot de conclusie dat het verminderen of vermeerderen van de leden van een bijzonder comité slechts mogelijk is wanneer het bestaande bijzondere comité eerst wordt ontbonden en daarna terug wordt opgericht. Bij het vermeerderen van het aantal leden gebeurt de verkiezing van de leden van het bijzonder comité immers anders niet in één enkele stemronde. Bij het verminderen van het aantal leden zijn de stemmen van bepaalde leden van de raad voor maatschappelijk welzijn niet meer vertegenwoordigd in de aanstelling van de leden van het bijzondere comité.

Vraag om uitleg dd. 8 april 2008 van de heer Dirk De Cock, Vlaams volksvertegenwoordiger, aan Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering en vraag nr. 174 van 22 mei 2008 van de heer Mark Demesmaeker, Vlaams volksvertegenwoordiger, aan Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering.

Terbeschikkingstelling collegeverslagen – artikel 51 van het gemeentedecreet

Vragen

1. Verduidelijking van de begrippen: “onverwijld” “bezorgd”?
2. Zijn er sancties?

Antwoorden

1. Artikel 51 van het gemeentedecreet heeft als hoofddoel het controlerecht van de gemeenteraadsleden te versterken. Het bepaalt dat de notulen “onverwijld” moeten worden “bezorgd” aan de gemeenteraadsleden. Onverwijld is zo snel mogelijk². Het louter ter inzage leggen in het gemeentehuis is niet in overeenstemming met het gemeentedecreet. Het behoort tot de lokale autonomie om te bepalen via welke drager de notulen aan de gemeenteraadsleden worden overgemaakt.
2. De sancties zijn dwangtoezicht en tuchtmaatregelen

Vraag nr. 154 van 6 mei 2008 van de heer Bob Verstraete, Vlaams volksvertegenwoordiger, aan Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering.

Gemeentedecreet – toepassing artikel 182, §1 van het gemeentedecreet

Vraag

Welke documenten moeten ondertekend worden door de voorzitter van de gemeenteraad?

Antwoord

Artikel 182, §1 van het gemeentedecreet schrijft voor dat de voorzitter van de gemeenteraad ‘... beslissingen, akten van de gemeenteraad en alle andere stukken

² Vraag nr. 3 dd. 13 oktober 2006 van de heer Luk Van Nieuwenhuysen, Vlaams volksvertegenwoordiger, aan de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, BinnenBand, april 2007, nr. 52, 27.

of briefwisseling die specifiek betrekking hebben op de gemeenteraad 'ondertekent'. Paragraaf 2 van dezelfde bepaling schrijft voor dat de burgemeester "de beslissingen en akten van de burgemeester en van het college van burgemeester en schepenen" ondertekent. Het is duidelijk dat de documenten bedoeld in artikel 182, §1, stukken zijn die betrekking hebben op de bevoegdheden van de gemeenteraad en dus door de voorzitter van de gemeenteraad moeten worden ondertekend, zoals documenten, bedoeld in artikel 182, §2, stukken zijn die betrekking hebben op de bevoegdheden van het schepencollege en de burgemeester en dus door de burgemeester moeten worden ondertekend.

De notulen van de gemeenteraad worden ondertekend door de voorzitter (artikel 180, 2de lid van het gemeentedecreet).

Vraag nr. 650 van 6 mei 2008 van de heer Patrick Lachaert, Vlaams volksvertegenwoordiger, aan de, Vlaamse minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur.

Verkoop gemeentelijke bosgrond

Vraag

Waarom moet een lokaal bestuur al een ontwerpakte laten opmaken nog voor het de machtiging van de minister (art. 90 van het Bosdecreet van 30 juni 1990) heeft?

Antwoord

Het Bosdecreet zelf voorziet niet in een formele aanvraagprocedure. Toch is het voor een goede en efficiënte dienstverlening aangewezen om vorm en procedure van een aanvraag te stroomlijnen.

Het is van belang dat het aanvraagdossier voldoende relevante informatie bevat om tot een gemotiveerde en overwo-

gen beslissing te komen. Het voorleggen van de ontwerpakte is niet vereist ook al bevat die in sommige gevallen bijkomende gegevens die relevant zijn voor een beslissing. Alle informatie met betrekking tot het indienen van het aanvraagdossier voor het vervreemden van openbaar bos vindt men op de website van het Agentschap voor Natuur en Bos.

Vraag nr. 646 van 29 april 2008 van mevrouw Marleen Van Den Eynde, Vlaams volksvertegenwoordiger, aan de Vlaamse minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur.

Gemeentelijke containerparken tarieven

Vragen

1. Wat is een Diftarsysteem?
2. Welke vuilfracties zijn betalend, en welke tarieven worden gehanteerd?
3. Kan de gemeente gedwongen worden toe te treden tot het Diftarsysteem?

Antwoorden

1. Diftar is een toepassing van het principe de vervuiler betaalt. Het kan op een eenvoudige wijze via het betalen per aangevoerd volume of aantal stuks of beurten op een containerpark. Hierbij

worden dan knip- of scheurkaarten toegepast. Complexere systemen werken met automatische registratiesystemen waarbij meestal weegbruggen worden gebruikt. Bijna alle gemeenten passen ondertussen een of ander diffar toe. Minstens het grofvuil is een betalende fractie. Het toezicht op het instellen van retributies en contantbelastingen berust bij het Agentschap voor Binnenvlaams Bestuur en de gouverneurs van de provincies.

2. Voornamelijk grofvuil, groenafval, houtafval, bouw- en sloopafval zijn betalend. Afvalfracties vallend onder een producentenverantwoordelijkheid (aanvaardingsplicht) moeten gratis worden ingezameld. Vaak worden tarieven gecombineerd met hoeveelhedsbeperkingen. De tarieven zijn zeer divers. De OVAM formuleert samen met de VVSG aanbevelingen inzake tarieven. De recentste zijn terug te vinden in deel 5 van het Uitvoeringsplan Milieuverantwoord Beheer van Huishoudelijke Afvalstoffen, zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 14 december 2007.
3. Het toetreden tot het Diftar-systeem behoort tot de gemeentelijke autonomie.

Vlaams Bouwmeester zoekt publieke bouwheren met zin voor vernieuwing

Marcel Smets, Vlaams Bouwmeester, organiseert om de twee jaar de Prijs Bouwheer. Dit keer vindt de Prijs Bouwheer voor de vierde keer plaats. Publieke en semipublieke bouwheren bepalen in belangrijke mate het architectonische gezicht van Vlaanderen. De Vlaamse Bouwmeester wil een hoogstaand stedenbouwkundig, landschappelijk en architecturaal kwaliteitsbeleid bij overheden aanmoedigen. Met de Prijs Bouwheer wil hij opdrachtgevers bekronen die door hun doordachte aanpak en zin voor vernieuwing tonen dat ze kwaliteit vooropstellen.

Beloning voor totaalproces

De Prijs Bouwheer wil in de eerste plaats een bekroning zijn voor de opdrachtgever die een heldere opdracht formuleert en een creatieve dialoog opent met alle betrokkenen. Hij staat open voor experiment en gaat op zoek naar geschikte partners. Een goede ontwerper zoekt oplossingen die tegemoetkomen aan de ambities en de noden van de bouwheer én van de eindgebruikers. Uit de magie van die interactie groeit een uniek project. Kwaliteit moet niet alleen op uitvoerend niveau vooropstaan, maar verdient ook op beleidsniveau de nodige aandacht.

4 categorieën

Nieuwbouw

Een nieuwe bibliotheek, cultureel centrum, sportcomplex of kantoorgebouw. Een sociaal huisvestingsproject, een rust- en verzorgingstehuis of woningen voor mensen met een handicap... De bouwheer argumenteert zijn keuze voor nieuwbouw. Hij beschrijft met welke ruimtelijke

en maatschappelijke vragen, behoeftes en uitdagingen hij wordt geconfronteerd, waarom hij voor een bepaald ontwerp kiest en hoe hij in samenspraak met de ontwerper en met de betrokken actoren zoekt naar mogelijke antwoorden en oplossingen, niet alleen voor vandaag, maar ook voor de toekomst.

Hergebruik en herbestemming

Een historisch stadhuis herinrichten tot een hedendaags administratief centrum. Een leegstaande werkplaats omvormen tot een nieuw cultureel centrum. Leslokalen voor muziekonderwijs onderbrengen in een oud pakhuis... De bouwheer kiest een bestaand pand en onderzoekt welke mogelijkheden het gebouw biedt voor hergebruik (met behoud van de bestaande functies) of voor herbestemming (met toekenning van nieuwe functies). Hij beschrijft de kwaliteiten van de site, heeft oog voor de geschiedenis ervan en onderzoekt samen met de ontwerper hoe het gebouw in de toekomst optimaal kan functioneren.

Publieke ruimte

De herwaardering van een stationsbuurt. De heraanleg van een stadsplein tot aangename verblijfs- en ontmoetingsruimte. De herinrichting van een dorpskern met meer oog voor groen. Een nieuwe brug voor voetgangers en fietsers binnen een globale visie op mobiliteit... De bouwheer richt zich op een nieuwe of hernieuwde publieke ruimte, waarbij hij een open dialoog tot stand brengt tussen de ontwerper, de beheerder en de gebruikers van die ruimte. De ingrepen zijn beeldbepalend en maken de site herkenbaar. Deze categorie omvat zowel de publieke ruimte binnen een bebouwde context (straten, pleinen...) als landschappen en infrastructuurprojecten.

Kunst in opdracht

Een hedendaags kunstwerk integreren in de heraanleg van een plein of in de constructie van een nieuw gebouw... Kunst in de publieke ruimte heeft niet alleen een decoratieve functie, maar vervult ook een maatschappelijke rol. Kunst kan een baken of een herkenningsteken zijn.

foto Michaël De Lausnay

De bouwheer legt uit waarom hij opteert voor kunst in opdracht en hoe het kunstwerk vanaf het begin deel uitmaakt van het ontwerp. Hij licht zijn keuze voor een bepaalde kunstenaar toe en beschrijft hoe de samenwerking en het proces verlopen.

Bekroning

Voor elk van de vier categorieën worden maximaal drie genomineerden aangeduid en wordt één laureaat voorgesteld. De jury hanteert verschillende criteria: opdrachtformulering, procesbereidheid en procesgerichtheid en kwaliteitsbewaking van het resultaat vormen de verschillende stappen van een geslaagd project. Projecten die minimum drie categorieën op een zinvolle manier integreren, komen in aanmerking voor de prijs van de geïntegreerde opdracht.

De prijsuitreiking is de apotheose van de wedstrijd, waarop alle deelnemers welkom zijn. De genomineerden en laureaten ontvangen een voor deze gelegenheid ontworpen kunstwerk en een driedaagse buitenlandse studiereis naar Madrid in het voorjaar van 2010. Het logo

PRIJS BOUWHEER 2009 kunnen zij gebruiken als keurmerk en herkenningsteken voor hun project. Alle genomineerde projecten worden voorgesteld in een speciale publicatie. De prijs stopt niet met de bekroning. De Vlaamse Bouwmeester wil samen met de 'bekroonde bouwheren' (genomineerden en laureaten) een gemotiveerd team van ervaringsdeskundigen vormen, die het kwaliteitsbeleid mee uitstippelen en activiteiten organiseren waarbij ze hun knowhow publiek maken en delen met anderen.

Doelgroepen

De Vlaamse Bouwmeester nodigt zowel nieuwe als gevestigde bouwheren uit de publieke en semipublieke sector uit om deel te nemen. Zowel grootschalige als kleinschalige projecten komen voor de prijs in aanmerking.

De projecten zijn gesitueerd in Vlaanderen of Brussel, de uitvoering werd beëindigd in de periode tussen 1 mei 2006 en 1 maart 2009.

Zowel publieke als semipublieke overheden kunnen hun kandidatuur indienen. Ook een partner (bijvoorbeeld de ontwerper) kan op eigen initiatief, maar met ak-

koord van de bouwheer, de kandidatuur van de bouwheer voordragen. Publieke bouwheren zijn de departementen en agentschappen van de Vlaamse overheid, de Vlaamse Gemeenschapscommissie, de Vlaamse provincies, steden en gemeenten en OCMW's.

Met semipublieke bouwheren worden bedoeld: de provinciebedrijven, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, autonome gemeentebedrijven, OCMW-verenigingen, de erkende erediensdiensten, sociale huisvestingsmaatschappijen, scholen, universiteiten, centra voor volwassenenonderwijs en andere instanties die in Vlaanderen opleidingen aanbieden, welzijns- en gezondheidsvoorzieningen en alle andere overheden die een 'Vlaamse' projectsubsidie van minstens 60 procent genieten.

Inschrijven

Door deel te nemen aan de Prijs Bouwheer krijgt u de kans om met uw unieke project naar buiten te treden, uw engagement en projectervaring publiek te maken en zo het bouwbeleid in Vlaanderen mee vorm te geven.

Wie wenst deel te nemen kan het inschrijvingsformulier en het reglement opvragen via telefoon, fax of e-mail of downloaden op de website van de Vlaamse Bouwmeester. Inschrijvingen lopen van **1 maart tot 30 april 2009**.

Ze worden verzonden naar:
Vlaams Bouwmeester
Boudewijngebouw
Boudewijnlaan 30 bus 45
1000 Brussel

Meer info over het project Prijs Bouwheer 2009 is terug te vinden op www.vlaamsbouwmeester.be of bij Karen Landuydt
Email: karen.landuydt@bz.vlaanderen.be

Lokaal besturen en samenleven in diversiteit in Vlaanderen

Jaarbeeld 2008 van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur

In mei brengt het Agentschap voor Binnenlands Bestuur de publicatie Lokaal besturen en samenleven in diversiteit in Vlaanderen uit.

Aan de hand van zeer veel statistisch materiaal poogt de publicatie inzicht te verschaffen in het bestuurlijk functioneren van de Vlaamse lokale besturen: de gemeenten, OCMW's, provincies en de besturen die ermee samenhangen.

Voor de verschillende besturen wordt aan de hand van cijfergegevens een beeld geschetst van de omgeving waarbinnen het bestuur werkt. Het bestuurskrachtprofiel wordt in beeld gebracht aan de hand van info over het personeel dat in die besturen werkt en over de financiële middelen waarover die besturen beschikken. In een apart onderdeel van het jaarbeeld zijn gegevens over het bestuurlijk toezicht en over de behandeling van klachten en bezwaren opgenomen. Het inburgeringsbeleid komt ook aan bod in het jaarbeeld.

Het centrale thema van het jaarbeeld 2008 is ontwikkelingen in het binnenlands bestuur over de afgelopen jaren van de legislatuur. Voor verschillende gegevens gaan we na of er markante schommelingen zijn in de periode 2004 (startjaar van de huidige legislatuur) tot eind 2008. Indien we merken dat er effectief schommelingen in de gegevens zijn op te tekenen, gaan we na of die schommelingen veroorzaakt zijn door beleidsbeslissingen

die genomen werden. Op deze wijze willen we nagaan in welke mate het gevoerde beleid een invloed heeft.

Op de website van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur zijn nog uitgebreidere statistische gegevens opgenomen dan

u in de publicatie vindt. Op de site zijn tabellen opgenomen met gegevens per bestuur, bijvoorbeeld gegevens voor elk van de 308 gemeenten in Vlaanderen. In de papieren publicatie van het jaarbeeld worden van diezelfde tabellen enkel de samenvattende gegevens opgenomen.

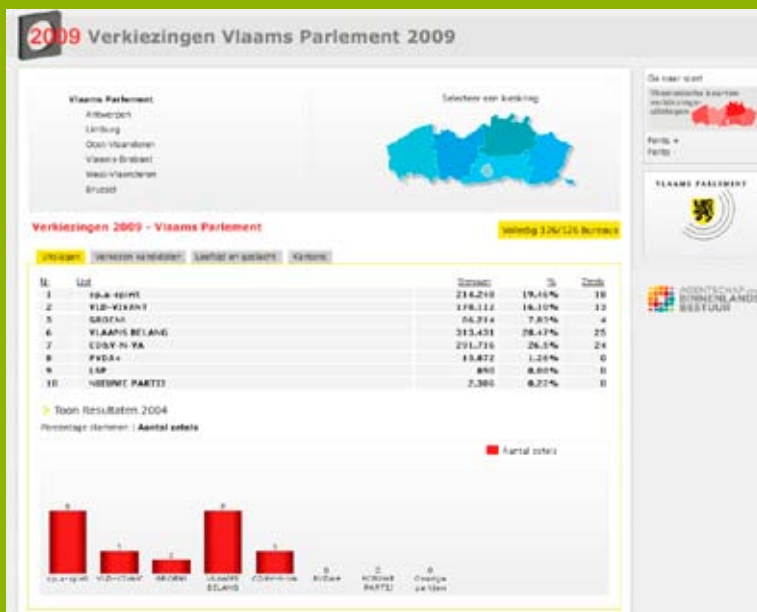
Bijvoorbeeld door de gegevens per bestuur te gaan totaliseren per cluster van gemeenten of te gaan totaliseren voor alle gemeenten in een bepaalde provincie.

Alle tabellen op de site zijn opgenomen in excelformaat. Dit laat u als bestuur toe om zelf verder aan de slag te gaan met de gegevens. De tabellen op de site vindt u terug op www.binnenland.vlaanderen.be bij de rubriek statistieken, links onderaan.

Aan alle besturen wordt de publicatie toegestuurd. De publicatie zal ook kunnen afgedownload worden van onze website, samen met de tabellen in excel-formaat.

Verkiezingen Vlaams Parlement 2009

In samenwerking met het Vlaams Parlement zal het Agentschap voor Binnenlands Bestuur naar aanleiding van de verkiezingen voor het Vlaams Parlement op 7 juni, een website uitbaten met alle gegevens van de kandidaten en de verkiezingsresultaten.

De website zal de resultaten op de verkiezingsdag "pushen", zodat de gegevens automatisch vernieuwd worden. Er zijn grafieken en geografische themakaarten voorzien.

De website zal ongeveer 10 dagen voor de verkiezingen beschikbaar zijn.

www.vlaanderenkiest.be

5de kwaliteitscongres
voor lokale besturen

DE RAKELING
ONTDEK HOE EEN SCHIJNBARE MISLUKking
JE GROOTSTE SUCCESFACTOR WORDT

Vrijdag 29 mei 2009
Provinciehuis Antwerpen
Koningin Elisabethlei 22 | 2018 Antwerpen

PROVINCIE
ANTWERPEN

5de kwaliteitscongres

29 mei 2009 in het provinciehuis van Antwerpen

Het 5de kwaliteitscongres voor lokale besturen 'De Rakeling - ontdek hoe een schijnbare mislukking je grootste succesfactor wordt' is een initiatief van de provincie Antwerpen en het Instituut voor de Overheid van de K.U.Leuven, in samenwerking met het autonoom provinciebedrijf INOVANT, Stad en OCMW Antwerpen, VVSG en Stad Turnhout. Dit congres wil spraakmakende initiatieven voor de verbetering van de kwaliteit in de lokale overheidssector in de schijnwerpers zetten.

Het 5de kwaliteitscongres voor lokale besturen richt zich in de eerste plaats tot mandatarissen en alle medewerkers (leidinggevend, kwaliteitsverantwoordelijken, ...) van Vlaamse lokale besturen (provincies, gemeenten, OCMW's, intercommunales, ...). Daarnaast hopen wij ook academici, consultants en betrokkenen van andere overheidsniveaus te ontvangen.

Dit congres wil een platform zijn waar lokale besturen van elkaar leren hoe problemen bij de realisatie van kwaliteitsprojecten overwonnen kunnen worden. Aan de hand van praktijkvoorbeelden toont het congres hoe kwaliteitsprojecten in beweging gezet worden, hoe ze omgaan met hindernissen en hoe ze in beweging blijven.

Meer informatie

www.provant.be/kwaliteitscongres29mei2009 of via kwaliteitscongres@provant.be

Instituut voor de overheid
VORMING IN OVERHEIDSMANAGEMENT EN -BELEID

MASTER IN HET OVERHEIDSMANAGEMENT EN -BELEID
"Een combinatie van wetenschappelijk inzicht en praktijkervaringen in het reilen en zeilen van de overheid."

OPLEIDINGSPROGRAMMA'S EN 'IN-COMPANY' TRAININGEN OVERHEIDSMANAGEMENT EN -BELEID
CONTRACTMANAGEMENT • FINANCIËEL MANAGEMENT • E-GOVERNMENT • INTEGRITEITSMANAGEMENT • INTERACTIEF BELEID • KLACHTENMANAGEMENT • KWALITEITSMANAGEMENT • MANAGEMENTVAARDIGHEDEN • OPENBAARHEID • ORGANISATIES EN DIVERSITEIT • PERSONEELSMANAGEMENT • PRESTATIES METEN • SAMENWERKING EN COÖRDINATIE • STRATEGISCHE PLANNING • VERANDERINGSMANAGEMENT

STATEN-GENERAAL 'VLAANDEREN GEOLAND', 29 APRIL 2009, BRUSSEL:

Voor alle verantwoordelijken op alle bestuursniveaus die mee willen werken aan een draagvlak voor het ontwikkelen van een visie en strategie voor het verzamelen, beheren en gebruiken van geo-informatie.
Meer info: www.spatialist.be

Instituut voor de Overheid
Parkstraat 45 bus 3609, 3000 LEUVEN - tel. + 32 16 32 32 70 - io@soc.kuleuven.be
www.instituutvoordeoverheid.be

Tot slot

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur beschikt naast het tijdschrift BinnenBand over nog andere communicatiekanalen, waarlangs zij informatie naar de lokale en provinciale besturen verspreidt.

Website: www.vlaanderen.be/binnenland

Binnenl@nd is de elektronische nieuwsbrief van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur. In deze nieuwsbrief is recente info over het binnenlands bestuur, het stedenbeleid en het inburgeringsbeleid in Vlaanderen opgenomen: beslissingen van de Vlaamse Regering, de minister, het Vlaams Parlement, het agentschap. De nieuwsbrief verschijnt zo vaak er nieuws te melden valt, hij heeft dus geen vaste periodiciteit. Wenst u de nieuwsbrief ook te ontvangen, dan kunt u zich abonneren via onze website op volgend adres <http://www.binnenland.vlaanderen.be/e-kranten.htm>

Publicaties: Over belangrijke nieuwe ontwikkelingen of nieuwe regelgeving geeft het Agentschap voor Binnenlands Bestuur een publicatie uit. U kunt alle publicaties bestellen via onze website. Besturen en andere geïnteresseerden kunnen onze publicaties gratis bestellen tot zover de voorraad strekt. Voor particulieren geldt wel de beperking van maximum twee exemplaren van dezelfde publicatie per aanvrager.

Naast bestelling via elektronische weg, kan u de publicaties ook aanvragen via:

- email: marfine.vanruyskensvelde@bz.vlaanderen.be
- telefoon: 02/553.39.24
- fax: 02/553.43.01